

Vantaa

TIKKURILAN ASEMAN ETELÄPUOLEN JULKISET KAUPUNKITILAT

yleisuunnitelma

Sisällysluettelo

JOHDANTO	3	Torisähköt	23
ALUEEN HISTORIAA	4	Taideteosten valaiseminen	23
Vanha asema ja asemapuisto	4	HULEVESIEN HALLINTA	24
NYKYTILANNE	7	Hulevesien hallinnan periaatteet:	25
Asemakaava ja maanomistus	7	LIIKENNESUUNNITTELU	26
Tikkurilan kaavarunko	8	TASAUS JA KUNNALLISTEKNIikka	28
Suunnittelun lähtökohdat	8	Vesihuolto	28
Kaupunginmuseon näkyvyys ja saavutettavuus	11	Muut teknisen huollon verkostot	28
Arboristiselvitys	12	GEOTEKNIikka	34
KÄYTTÄJÄLÄHTÖINEN SUUNNITTELU JA TOIMINNALLINEN VISIO	13	Pohjasuhdekuvaus	34
SUUNNITTELUALUEEN RESURSSIVIISAAT RATKAISUT	16	Pohjanvahvistus	34
Energiatuotanto- ja kulutus	16	RAKENNESUUNNITTELU	35
Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen	16	Nykyinen kansirakenne ja sen kantavuus	35
Kulutus ja materiaalit	16	Pintarakenteet	35
Vastuullinen vantaalainen	16	Suunniteltu pintarakenne kivetetyllä alueella	35
Lähtöaineistot:	16	Kantava betonirakenne	35
SUUNNITELMA	17	Tikkurilan aseman aukion toimistorakennus	35
Tavoitteet	17	ALUSTAVA KUSTANNUSARVIO	36
C.A.Edelfeltin aukio ja Hertaksentie	17	C. A. Edelfeltin aukio, Hertaksentie ja Ratatien itäreuna (KS)	36
Veteraanipuisto ja -aukio	17	Veteraaniaukio (KS)	36
Hertaksenpuisto	17	Veteraanipuisto (PS)	36
Käyttäjänäkökulmat suunnitelmassa	18	Hertaksenpuisto	37
Suunnitelmakonsepti ja materiaaliesimerkkejä	19	JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET JATKOSUUNNITTELUUN	37
TAIDE	20	LIITTEET:	
Kohatalokas myöhästymisen -taidekonsepti	20	58116-1 Asemapiirustus, kooste	
Aseman kellot	20	58116-3 Poikkileikkaus, kooste	
Korppi	21		
Taipunut Vaunu	21		
Juna, jossa saavun ei voi palauttaa minua ennalleen	21		
Korpinpesä	21		
VALAISTUS	22		
Valaistussuunnittelun lähtökohdat	22		
Valaistuksen tavoitteet	22		
Yleisvalaistus	22		
Pollarivalaistus ja kalusteisiin integroitu valaistus	23		

Julkaisija

Vantaan kaupunki

Kansikuva: Ramboll Finland Oy / Matti Karhu

Muut kuvat: Vantaan kaupunginmuseo / valokuvaaja
Suomen rautatiemuseo
Viitekuvat, Ramboll ellei toisin mainita

Taitto: Ramboll Finland Oy / Aija Nuoramo

Kartat: Ramboll Finland Oy

Päiväys: 3.4.2020

JOHDANTO

Työssä laadittiin julkisen kaupunkitilan yleissuunnitelma Tikkurilan asemakeskus Dixin eteläpuolella sijaitseville puisto- ja katualueille. Suunnitelman lähtökohtana toimi Tikkurilan asemakeskuksen lähiympäristösuunnitelma (kuntatekniikan ja joukkoliikenneasioiden jaosto 12.6.2012). Suunnittelun tavoitteena on yhdistää Tikkurilan kävelykeskustan ja Keravanjoen jokirannan alueet korkeatasoiseksi kokonaisuudeksi.

Lähiympäristösuunnitelman mukaan suunniteltavan alueen tulee muodostaa yhtenäinen kokonaisuus uudistettavan Tikkurilan ydinkeskustan osana. Keskeisiä kohtia ovat Ratatien katutila, kevyen liikenteen alueet asemakeskuksen alueella, vanhan aseman ja asemakeskuksen välinen Edelfeltin aukio sekä Veteraanipuisto.

Tikkurilan kaavarunkotyössä julkisesta kaupunkitilasta on mainittu seuraavaa: Liikekeskus Dixin viimeisen vaiheen valmistuttua sen ja kaupunginmuseon väliin rakennetaan komea kaupunkitila, Carl Albert Edelfeltin aukio. Keskeisestä aukiosta on tulossa asema-alueen kohtaamis- ja kokoontumispaikka. Vanhan aseman ympäristöstä on suunniteltu korkeatasoinen ja alueen historiaa kunnioittava aukio. Veteraanipuiston vanhoja puita, nurmialueet ja käytävät säilytetään. Veteraaniaukiota kehitetään oleskelualueena ja pienimuotoisten ta-
pahtumien paikkana.

Suunnitelman lähtökohtana toimii myös Vantaan kaupunkitilaohjeen visio, jonka mukaan Vantaa rohkaisee kauniin, viihtyisän ja kestävän kaupungin luomiseen sekä kaupunkitilan luovaan käyttöön.

Tikkurilan aseman eteläpuolen julkisten kaupunkitilojen yleissuunnitelman laatiminen aloitettiin vuoden 2018 elokuussa.

Suunnittelutyötä ohjasi ohjausryhmä, johon kuuluivat seuraavat henkilöt:

Vantaan kaupungilta:

Olli Lappalainen, kadunsuunnittelupäällikkö, kuntatekniikan keskus (ohjausryhmän puheenjohtaja)

Mariika Lehto, alueinsinööri, kuntatekniikan keskus

Sirpa Simola, suunnitteluassistentti, kuntatekniikan keskus

Antti Auvinen, vesihuoltoinsinööri, kuntatekniikan keskus

Jarmo Pajunen, liikenneinsinööri, kuntatekniikan keskus

Heikki Kangas, geotekniikkapäällikkö, kuntatekniikan keskus

Seija Tulonen, projektisuunnittelija, kuntatekniikan keskus

Ville Mikander, siltainsinööri, kuntatekniikan keskus

Eija Välimäki, viheraluesuunnittelija, kuntatekniikan keskus

Janne Juntunen, projektijohto, kiinteistöt ja rakentaminen

Seppo Niva, asemakaavas suunnittelija, kaupunkisuunnittelu

Ritva Kotilainen, aluearkkitehti, kaupunkisuunnittelu

Marjo Poutanen, museon päällikkö, Vantaan kaupunginmuseo

Anne Silanto, rakennustutkija, Vantaan kaupunginmuseo

Anne Kaarna-Suomi, kuraattori, Vantaan taidemuseo Artsi

Muita ohjausryhmän jäseniä:

Mikko Stenius, HSY

Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki Oy:

Tarja Suvisto, arkkitehti

Teemu Seppälä, arkkitehti

YIT Suomi Oy:

Tero Seppänen

Jyrki Haka

Erkki Kiira

Niina Vihreävuori

Taiteilijoina projektissa:

Teija ja Pekka Isorättyä

Suunnittelukonsultti, Ramboll Finland Oy:

Konsultin projektipäällikkö maisema-arkkitehti **Hanna Keskinen**
pääsuunnittelija ja projektisihteeri maisema-arkkitehti **Marko Ahola**
katu- ja kunnallistekniikan suunnittelijoina:

DI **Mikko Siukkola**

DI **Mika Vähäkuopus**

liikennesuunnittelija ins. YAMK **Ville Keskisaari**

geotekniikan suunnittelijana DI **Kirsi Koivisto**

valaistus suunnittelijoina:

ins. AMK **Juha Hälikkä**

TaM **Mateus Manninen**

TaM **Anssi Mäkinen**

palvelumuotoilijoina:

HTM **Inna Ampuja**

TaM **Jaakko Kemppainen**

rakennesuunnittelijana DI **Seppo Kokko**

kaupunkikuva-asiantuntijana arkkitehti **Yrjö Rossi**

hulevesiasiantuntijana TT **Johanna Jalonen**

kasvillisuus- ja hulevesiasiantuntijana MMM **Mervi Kokkila**

laadunvarmistajana ins. AMK **Katja Virtala**.

ALUEEN HISTORIAA

Vanha asema ja asemapuisto

Vanhan aseman ympäristö muodostaa oman historiallisen kokonaisuutensa suunnittelualueen keskiosassa.

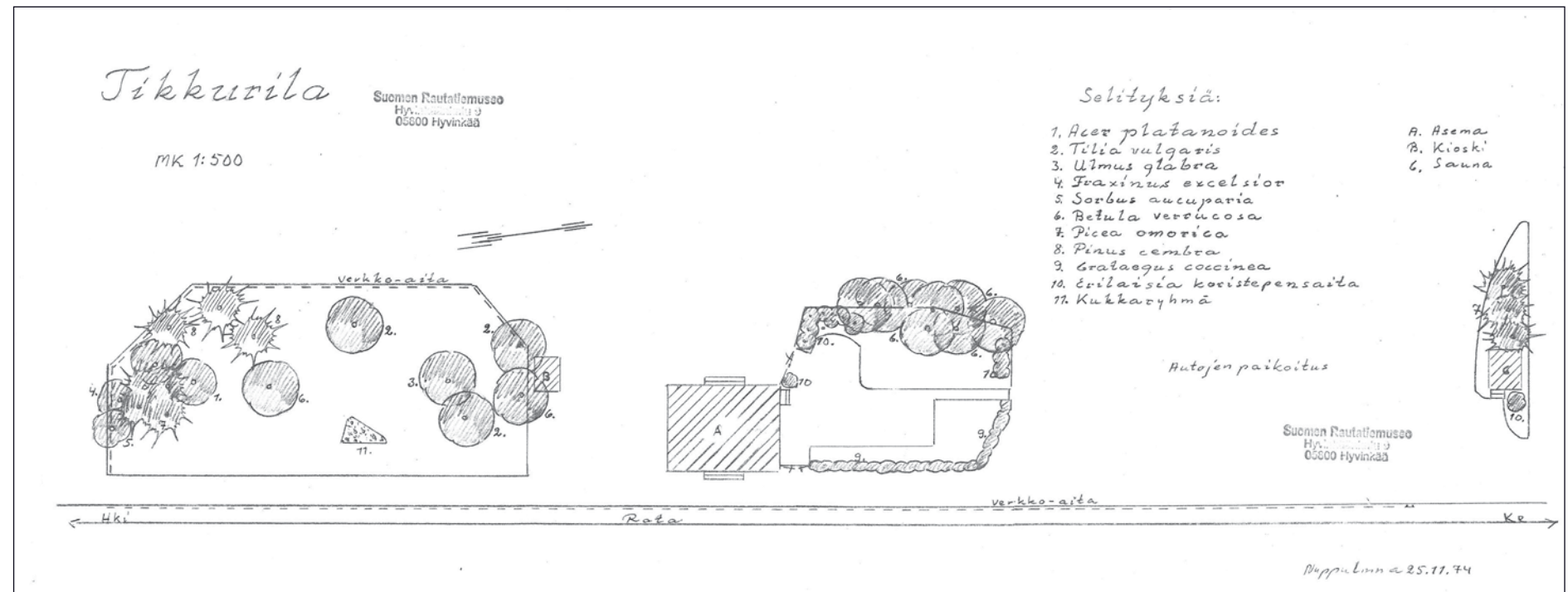
Tikkurilan vanha asemarakennus vuodelta 1862 kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Rakennus on merkittävä niin kulttuuri- kuin rautatie- ja arkkitehtuurihistorian kannalta. Punatiilinen uusrenessanssirakennus on arkkitehti C.A. Edelfeltin suunnittelema ja edustaa maamme varhaisinta asema-arkkitehtuuria. Se kuuluu ainoana tiilirakenteisena asemana vanhimman Helsinki-Hämeenlinna -radan alkuperäisten asemarakennusten joukkoon.

Asemarakennus on ollut alun perin kaksikerroksinen, mutta ullakolle sijoitetut asunnot ovat korottaneet sen kolmikerroksiseksi. Asemarakennuksessa sijaitsee nykyään kaupunginmuseon toimitilat. Rakennus on suojeltu asemakaavassa merkinnällä sr-1 (rakennustaiteellisesti ja historiallisesti arvokas rakennus).

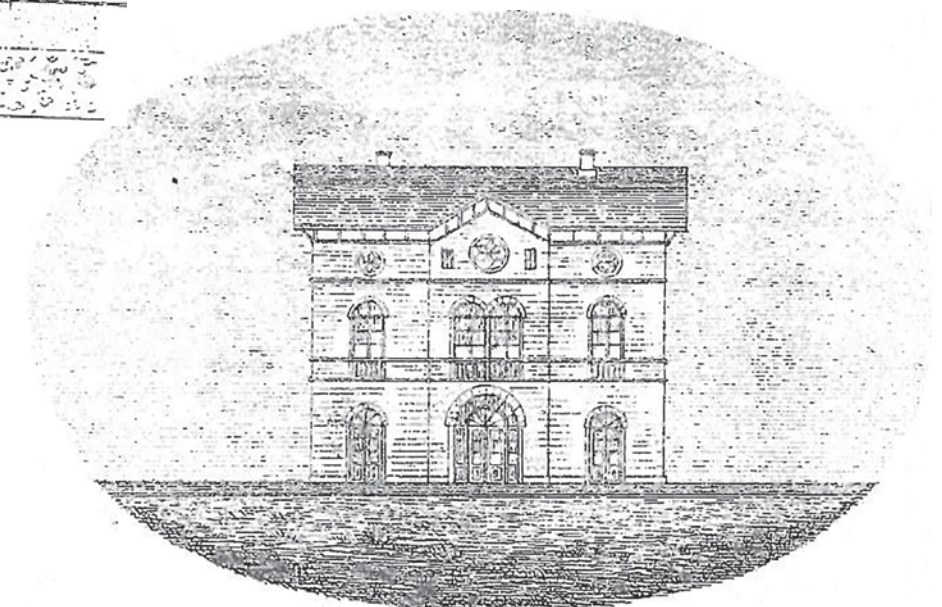
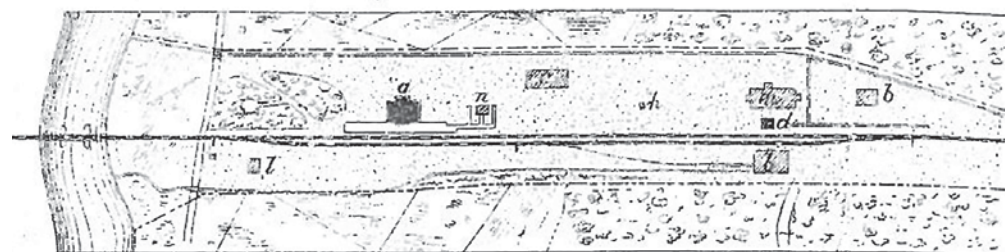
Asemarakennuksen eteläpuoleinen puisto, nykyinen Veteraanipuisto, on vanha asemapuisto. Puisto on suojeltu asemakaavassa merkinnällä Vp/s (suojeltava puisto, alueen rakennustaiteellista tai kulttuurihistoriallista luonnetta ei saa muuttaa). Asemarakennuksen edustalla olevia istutusalueita, jotka ovat kaavassa osa Edelfeltin aukiota, ei ole suojeltu asemakaavassa.

Vanha asemapuisto näkyy vuoden 1872 senaattikartoissa, joten puisto on perustettu jo 1860-luvulla, noin kymmenen vuotta ennen tunnettua Suomen asemapuistojen historian alkua. Asemapuisto on saatettu perustaa keisari Aleksanteri II:n vierailua varten 1863, kun hän saapui Helsingin valtiopäivien avajaisiin. Puiston alkuperäisiä suunnitelmia ei ole löytynyt. Se on mahdollisesti Aurora Karamzinin puutarhurin Charles Orionin käsialaa.

Varsinainen asemapuisto rajautuu asemarakennuksen eteläpuolelle. Asemarakennuksen pohjoispuolen istutettu alue ('asemapuutarha') on ollut ainakin 1940-luvulta saakka rajattu pensailla ja käytössä vain asemarakennuksen asukkaiden pihana.

Kuva 1. Puistosuunnitelmakartta vuodelta 1974 (© Suomen Rautatiemuseo).

Kuva 2. Rataprofiili ja asemarakennuksen julkisivu vuodelta 1881. (Suomen rautatiemuseo).

DICKURSBY.

TIKKURILAN ASEMAN ETELÄPUOLEN JULKISET KAUPUNKITILAT, yleissuunnitelma
ALUEEN HISTORIAA

Kuva 3. Näkymä Tikkurilan keskusta pääradan länsipuolelle väritehtaan tornista kuvattuna vuonna 1949. Etualalla Tikkurilan asema kioskeineen. Oikealla aseman puisia makasiinirakennuksia. Taustalla oikealla Asematien varrella on nk. Miljoonatalo. Siitä keskemmälle Oy E. Sarlin Ab:n tehdasrakennus. Vasemmalla taustalla pellon takana näkyy Tikkurilan Elannon vaalea kivitalo. (Vantaan kaupunginmuseo, kuvaja: J. M. Mäkelä)

Kuva 4. Tikkurilan aseman pihapiiriä asemarakennuksen 3. kerroksesta pohjoiseen päin kuvattuna noin vuonna 1973. Pyörätelineiden takana näkyy aseman maakellari. Siitä oikealle on aseman sauna vaaleassa pienessä puurakennuksessa. (Vantaan kaupunginmuseo, kuvaaja: Jorma Nylund.)

Kuva 5. Ilmakuva Tikkurilasta vuonna 1970, Kuvassa etualalla rautatie ja Haukipurontien varrella Tikkurilan asema ja Yhdyspankintalo. Radan itäpuolella siilotorni ja vernisstehdas. Tehdasalueen läpi virtaa Keravanjoki. Keravanjoen eteläpuolella näkyy-tehtaan pääkonttori. (Vantaan kaupunginmuseo, Scan-Foton kokoelma, Kuvaaja: Studio B. Möller Ky, 1970.)

NYKYTILANNE

Asemakaava ja maanomistus

Suunnittelualueella on voimassa oleva lainvoimainen asemakaava (001028, 001522 ja 001998) ja siihen kuuluu sekä katuja että puistoja. Alue on valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä, Tikkurilan vanha asema, RKY 2009. Alueet ovat Vantaan kaupungin omistuksessa.

Asemakaavan mukaan osa suunnittelualueesta on aukiota, osa katualuetta ja osa puistoaluetta. C.A. Edelfeltinaukio on merkitty yhte-näiseksi kaupunkitilaksi rakennettavaksi alueeksi. Aukion läpi kulkee ohjeellinen alueen sisäiselle huoltoliikenteelle varattu alueen osa. Asemakaavassa on alueen laatutasosta tarkat määritykset: Jalankululle varattujen katujen osien ja tonttien osien sekä aukion pintamateriaalina on käytettävä pääosin luonnonkiveä. Kadun ja tonttien jalankululle varatut alueet on pinnoitettava yhtenäisesti.

Kaikkiin katuihin ja aukioihin liittyvien portaiden, luiskien, istutusaltai-den, tasoero- ja muiden rakenteiden tulee olla muotoilultaan korkeatasoisia. Päämateriaalina on luonnonkivi. Kaiderakenteiden on oltava mahdollisimman keveitä ja avoimia.

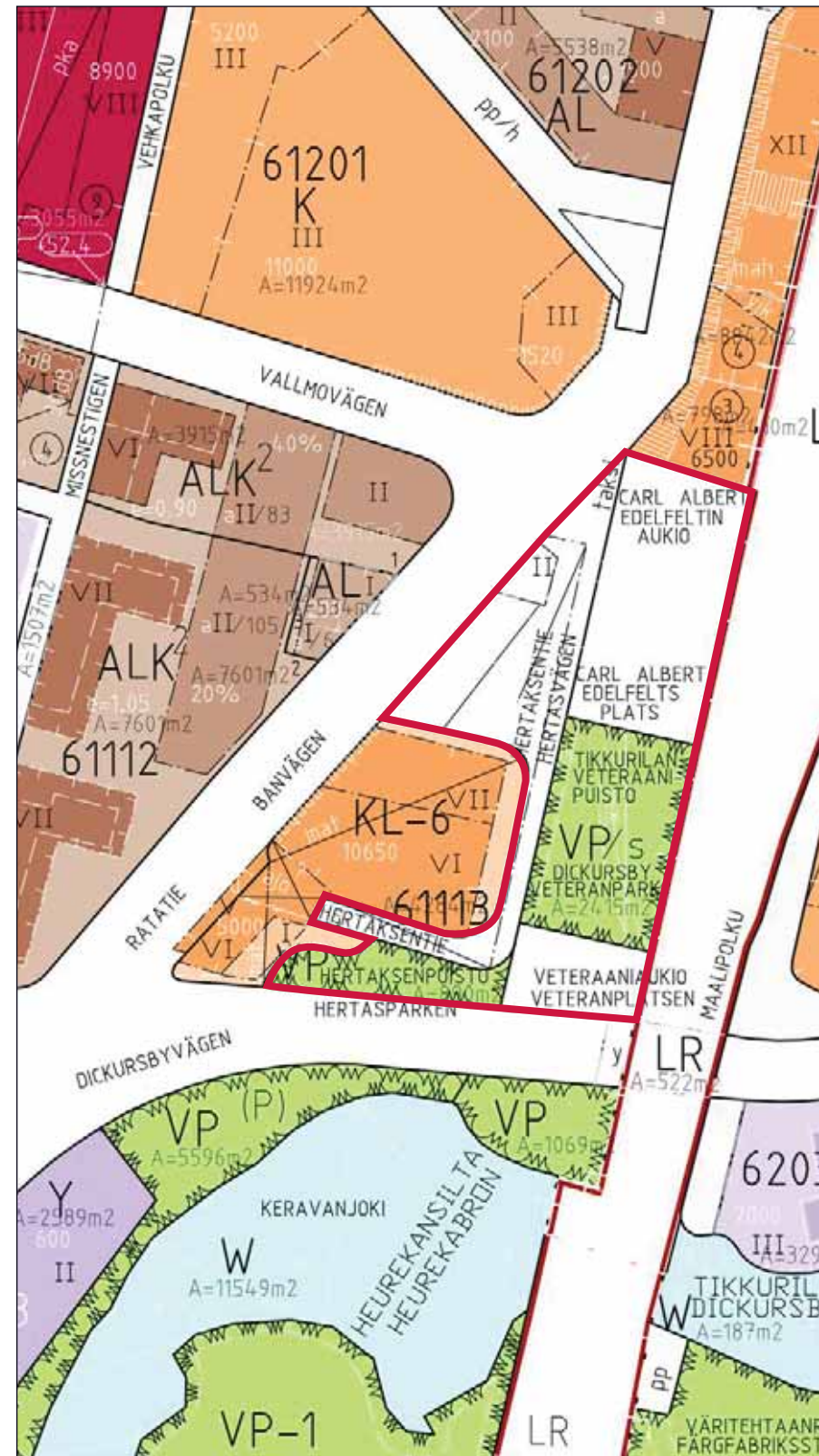
Katualueille sijoitettavat tekniset laitteet ja -rakenteet sekä poistumistiet on suunniteltava ja muotoiltava korkeatasoisesti muuhun arkkitehtuuriin ja jalankulkijoiden miljööseen soveltuvalle tavalla.

Kaikki varusteet ja kalusteet on oltava korkealuokkaisia ja suunniteltava siten, että ne soveltuvat jalankulkualueiden mittakaavaan.

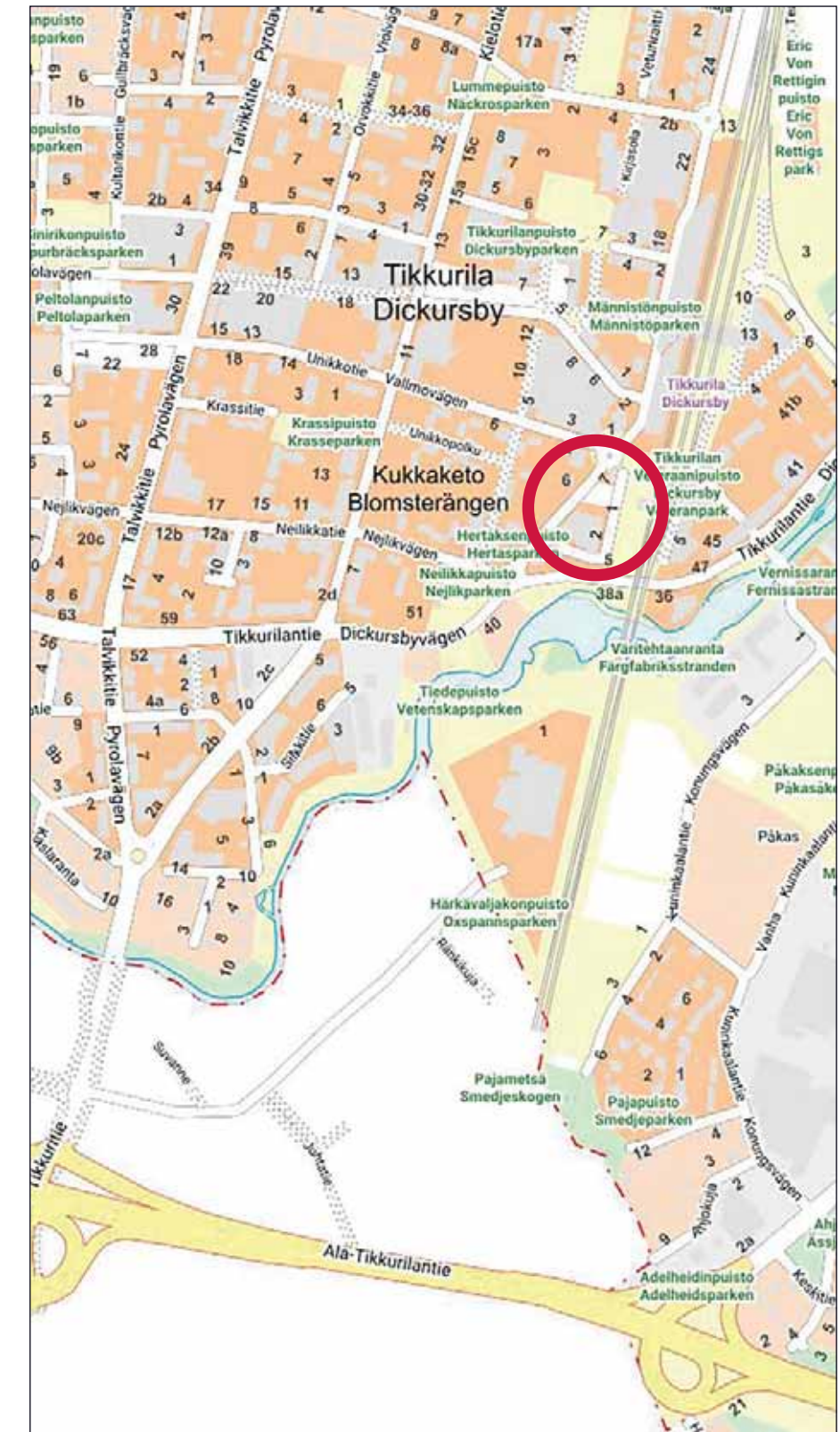
Carl Albert Edelfeltin aukiolle saa sijoittaa rakennusten edustoille ympäröivien tonttien ravintoloihin ja kahviloihin tms. liittyviä ulkotarjoi-lutiloja.

Muiden katualueiden osalta asemakaavassa on osoitettu taksiaseman ohjeellinen sijaintipaikka sekä maanalaisen tilan sijoittuminen.

Tikkurilan Veteraanipuisto on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, Tikkurilan vanha asema, RKY 2009. Puisto tulee säilyttää asemapuiston luonteen mukaisena. Sitä koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on hankittava museoviranomaisen lausunto.

Kuva 6. Ote asemakaavasta.

Kuva 7. Alueen sijainti Tikkurilassa.

Tikkurilan kaavarunko

Tikkurilan keskustan kaavarunko 062600 (19.1.2015) antaa yleispiirteiset reunaehdot tulevaisuudessa laadittaville asemakaavamuutoksille, joiden pohjalta rakentaminen tapahtuu. Tikkurilasta halutaan kehittää elävä ja kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen kaupunkikeskus, jossa kävely ja pyöräily ovat osa kaupunkielämää.

Suosittu aukiot tai vilkkaasti liikennöidyt risteykset ovat tärkeitä kaupungin toiminnallisia ytimiä. Ne ovat paikkoja, joihin ihmiset kokevat luontevimmaksi pysähtyä tarkkailemaan ympäristöä tai pysähtyä ruppalemaan. Kaupungilla vietetään aktiivisesti aikaa omien tuttavien kanssa ja keskeisenä kiinnostuksen kohteena ja viihtyvyyttä lisäävänä tekijänä ovat toiset ihmiset ja heidän toimintansa seuraaminen. Julkinen kaupunkitila on edellytys kaupunkielämän syntymiselle.

Tikkurilan tärkeimmät julkiset tilat ovat kävelykatu Tikkuraitti ja sen tulevat jatkeet asemalle asti. Sen varrelle sijoittuu tori ja keskeisin puisto eli Tikkurilanpuisto. Liikekeskus Dixin viimeisen vaiheen valmistuttua sen ja kaupunginmuseon väliin rakennetaan komea kaupunkitila, Carl Albert Edelfeltin aukio. Kävely-ympäristöjen on tavoitteena olla toimivia ja houkuttelevia. Ulkotiloissa säilytetään ja istutetaan jaloja lehtipuita ja hallitaan hulevesiä kauniisti.

Suunnittelualue on jatkossa osa kävelykeskustaa, jossa oleskelu, kaupallisuus ja kävely priorisoituu. Pyöräreittien osalta parannetaan niiden jatkuvuutta ja turvallisuutta sekä sijoitetaan aseman läheisyyteen pyöräpysäköintipaikkoja.

Suunnittelun lähtökohdat

Alueen yleissuunnittelun tarve liittyy erityisesti suunnittelualuetta pohjoisessa rajaavan Tikkurilan asemakeskus Dixin 3.vaiheen suunnittelun ja rakentamisen käynnistymiseen. Rakennuksen suunnittelu käynnistyy, kun rakennuttaja löytää uusiin tiloihin toimijan. Yleissuunnittelun aikana rakennuksen suunnittelua on edistetty, mutta tarkka rakentamisaikataulu ei ole vielä tiedossa.

C. A. Edelfeltin aukiolla on edelleen näkyvissä Tikkurilan entisen paikallisbussiterminaalin aikaisia rakenteita ja alueella toimii myös takiasemana ja asemakeskuksen eteläosan huoltoajoyhteys kulkee alueen läpi.

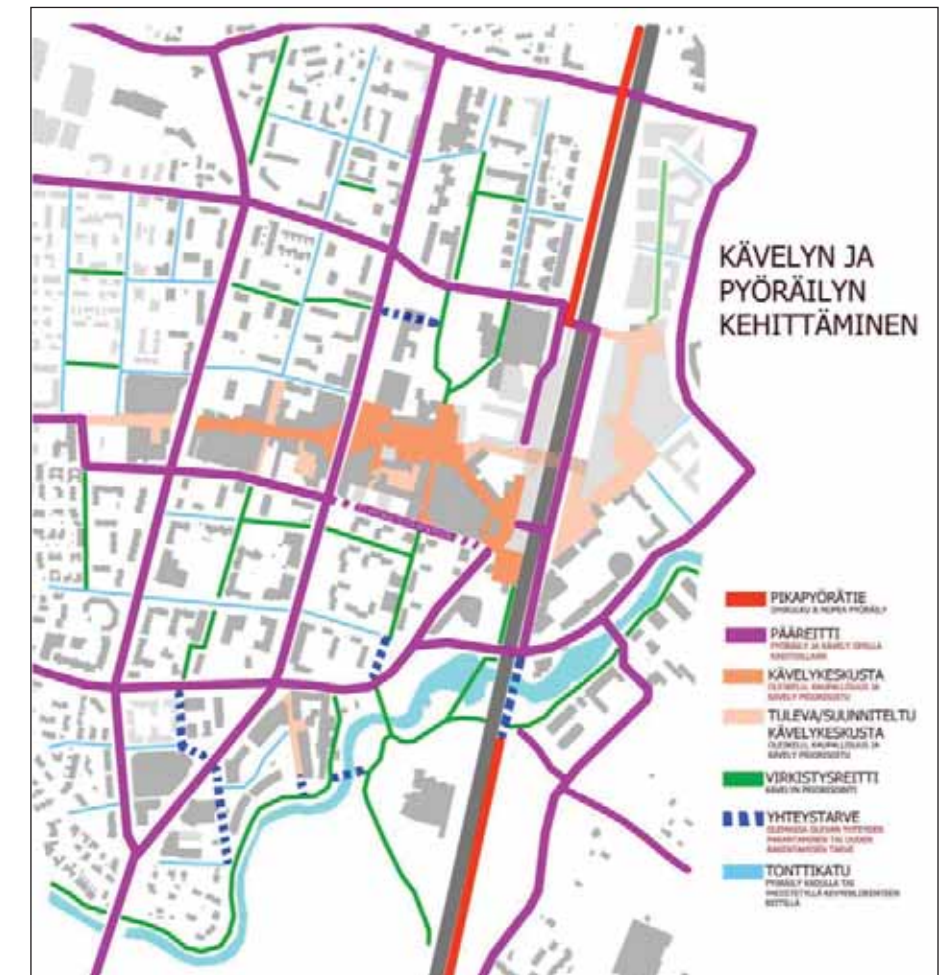
Hertaksentien katualueen alle on toteutettu kansirakenteena Sokos Hotel Vantaan pysäköintilaitos 1980- ja 1990-lukujen vaihteessa sekä laajennus 2000-luvun alussa. Maanalaisista tiloista johtaa porrashuone entisen Vantaa-Infon rakennukseen. Hotelli Vantaan edustalla

Kuva 8. Julkisen kaupunkitilan kehittäminen. Lähde: Tikkurilan kaavarunko.

sijaitsevaa kaupunkitilaa käytetään pääasiassa pysäköintiin. Kansirakenteen päällä ei ole puita tai muita istutuksia. Kansirakenteen kuntoa on tutkittu yleissuunnittelun aikana ja tavoitteena on uusia kansirakenteen vedeneristeet ennen aukion ja kadun rakentamista.

Asemakaavalla suojeltu Veteraanipuisto on suunnittelualueen vehrein alue kookkaine puineen. Puiston läpi kulkee kaksi puistokäytävää, jotka toimivat tärkeinä kulkuyhteyksinä Heureka ja Tikkurilan aseman välillä. Rata-alueen aidan vieressä kulkee suurin reitti kohti asematunnelia, mutta museorakennuksen kohdalla käytävä kapenee noin kahden metrin. Pääkäytävä kulkee diagonaalisesti puiston läpi Veteraaniaukiolta kaupunginmuseon edustalle.

Kuva 9. Kävelyn ja pyöräilyn kehittäminen. Lähde: Tikkurilan kaavarunko.

Kuva 10. Suunnittelualueen rajaus

TIKKURILAN ASEMAN ETELÄPUOLEN JULKISET KAUPUNKITILAT, yleissuunnitelma
NYKYTILANNE

Kuva 11. 2000-luvun alussa toteutetun Hertaksentien kansirakenteen reunaa kohti Hertaksenpuistoa.

Kuva 12. Edelfeltin aukiolla on nykyisin taksiasema entisen bussiterminaalin kohdalla. Taustalla oikealla näkyy Hotelli Vantaa ja oikealla entinen Vantaa-infon rakennus.

Kuva 13. Entisessä Vantaa-infon rakennuksessa sijaitseva sisäänkäynti pysäköintilaitoksen porrashuoneeseen.

Kuva 14. Näkymä Hertaksentieltä kohti asemakeskusta, Edelfeltin aukiota ja kaupunginmuseota kevättalvella 2019.

Kuva 15. Asematunnelista on nykyisellään katettu jalankulkuyhteys Edelfeltin aukion koilliskulmaan Dixin huoltokatoksen vieritse.

Kuva 16. Veteraaninaukion ja Tikkurilantien välissä on alueen teolliseen historiaan ja arkkitehtuuriin materiaailtaan viittaavat tukimuurit, joihin integroitu myös istutuksia. Veteraaniaukioon liittyvät kaiteet ovat huonokuntoiset. (Toukokuu 2019)

Kuva 17. Veteraanipuiston käytävä, joka yhdistää Veteraaniaukion ja Edelfeltin aukion. (Toukokuu 2019)

Kuva 18. Asemapuutarha, isot jalavat ja radan varren raittia. (Toukokuu 2019)

TIKKURILAN ASEMAN ETELÄPUOLEN JULKISET KAUPUNKITILAT, yleissuunnitelma NYKYTILANNE

Kaupunginmuseon näkyvyys ja saavutettavuus

Tikkurilan vanhassa asemarakennuksessa toimii nykyään Vantaan kaupunginmuseo. Museorakennuksessa on esillä vaihtuvia näyttelyitä, joiden aiheet on valittu alueen historiasta 10 000 vuoden ajalta. Näyttelytilat sijaitsevat museon ensimmäisessä ja toisessa kerroksessa. Kolmannessa kerroksessa sekä toisen kerroksen sivuhuoneissa on nykyisin museon toimistotiloja. Yleisöopastuksien lisäksi kaupunginmuseo järjestää tiloissaan työpajoja ja luentotilaisuuksia. Kaupunginmuseossa käy vuosittain n. 10 000 vierailijaa.

Vanha asemarakennus sijaitsee nykyisin sivussa kulkuyhteyksissä ja jää varsinkin kesäaikaan piiloon kasvillisuuden keskelle. Kaupunginmuseon vuonna 2017 uusittu julkisivuvalaistus paransi kuitenkin rakennuksen pimeän ajan näkyvyyttä. Kaupunginmuseolla on nykyisellään vain yksi opastekyltti, johon on kiinnitetty yksi museon julkisivuvalaisimista. Lisäksi puiston reunalla puuston keskellä sijaitsee museon lipputanko. Väliaikaisena ratkaisuna museon eteen on tuotu kaksi lipputankoa.

Kaupunginmuseoon on lähitulevaisuudessa suunnitelmissa rakentaa hissi parantamaan vanhan museorakennuksen esteettömyyttä kulkua 1. ja 2. kerroksen näyttelytiloihin. Nykyisin kulku tapahtuu kapea ja jyrkkää portaikkoa pitkin. Sisäänkäynti hissille tapahtuu museorakennuksen eteläpuolelta. Rakennuksen ympäristön ja aukion ratkaisuihin pyritään esteettömyyden erikoistason siltä osin kuin se historiallisessa ympäristössä on mahdollista.

Suunnittelun yhtenä tavoitteena on ollut parantaa museon näkyvyyttä ja ohjata kulkuvirtoja museon editse. Aukiosta on suunniteltu alueen historiaa henkivä kaupunkitila, joka rakentuu Tikkurilan vanhan rautatieaseman ympärille. Alueen historia tulee näkyviin taidekonseptin lisäksi aukion opastetauluissa ja viitoituksessa.

Vantaan kaupunginmuseo on yleissuunnitelman laatimisen aikana tilannut Design Studio Muotohiomolta kaupunginmuseon opastepilotoinnin, joka kattoi museon ulkopuolelle asennettavat pilottipylonit (2kpl) sekä sisäopasteiden tarpeen kartoituksen ja konseptoinnin. Sisäopasteita testattiin testitulosteilla. Ulko-opasteiden pilotointia jatketaan syksyllä 2020.

Kaupunginmuseon ulko-opastuksen suunnittelua jatketaan alueen rakentamissuunnittelun yhteydessä. Opasteiden väriä, materiaalia ja mittakaavaa tarkennetaan. Museon ja asema-aukion opastuksen suunnitelmien yhteensovittamiseksi alueelle tarvittaisiin kokonaisvaltainen kaupunkiopastuksen suunnitelma. Opastepyloneiden, ilmoitustaulujen ja viitoituskylttien lisäksi jatkosuunnittelussa tulee ratkaista museon ajankohtaisista tapahtumista kertovan digitaalisen ilmoitustaulun sekä lipputankojen sijoittaminen aukiolle.

Kuva 20. Kuvia opastepilotista (lähde: suunnittelu muotohiomo.com)

Kuva 19. Kaupunginmuseo iltavalaistuksessa.

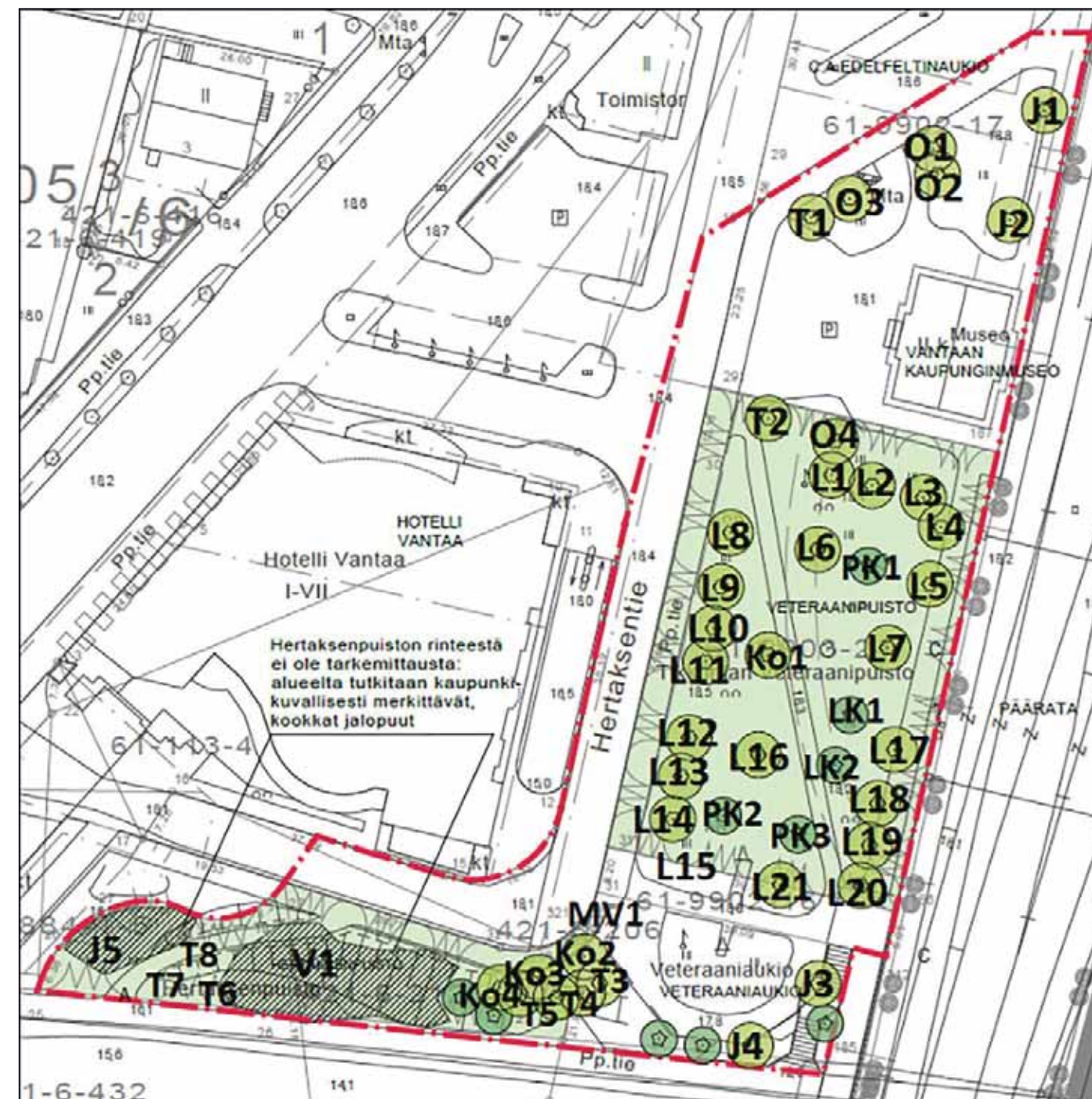
Kuva 21. Kaupunginmuseon edustaa.

Arboristiselvitys

Suunnittelutyön alussa Vantaan kaupunki tilasi arboristiselvityksen suunnittelualueen kaupunkikuvallisesti merkittävistä puista. Puille on tehty VTA-silmämääräinen kuntotutkimus arboristin toimesta. Lisäksi isot lehmukset, vaahtera ja jalavat mitattiin kuntoarvioinnin yhteydessä ultraäänilaitteella, jonka avulla voidaan saada selville puussa olevan lahon ja kestävän puun määrä. Kuntotutkimuksessa on keskitytty puiden ongelmakohtiin ja turvallisuustekijöihin. Raportin perusteella puusto on pääsääntöisesti hyväkuntoista. Joitakin puita suositellaan kaadettavaksi, sillä puusto kasvaa Veteraanipuiston alueella liian tiheässä. Radan varren kookas puusto on hyväkuntoista, mutta suositellaan tarkistettavaksi säännöllisesti esim. viiden vuoden välein.

Kuva 22. Veteraaniaukiolla on nykyisellään lipputanko ja kaksi muistomerkkiä. Taustalla näkyy Veteraanipuiston kookkaita lehmuksia, elokuussa 2018.

Kuva 23. Arboristiselvityksessä tutkitut puut (Puunkaato palvelu O&L Oy).

Kaikille avoin verkkokysely oli auki 14. – 30.9.2018. Kyselyyn vastasi yhteensä 151 henkilöä, joista lähes puolet käyttää aluetta päivittäin ja 1/3 viikoittain. Vastaaajista 80 % kertoi käyttävänsä aluetta läpikulkuun ja 64 % asiointiin. Kyselyn ensimmäisessä osassa kuvailtiin alueeseen liittyviä mielikuvia sanoin ja valittiin alueen nykytilannetta omasta näkökulmasta parhaiten kuvaavat väittämät, joita oli mahdollisuus täydentää ja perustella sanallisesti. Kyselyn toisessa osassa visioitiin alueen tulevaisuutta priorisoimalla ja esittämällä alueelle kohdistuvia toiveita ja tarpeita.

Verkkokyselyn vastausten perusteella alue koetaan nykyisellään keskeneräisenä ja epäviihtyisenä läpikulkupaikkana. Alueelle toivottiin erityisesti lisää kasvillisuutta, taidetta, opastusta ja valaistusta, parempia liikkumisjärjestelyjä ja alueen rautatiehistorian näkymistä katukuvassa. Vastaaajien näkemykset jakautuivat sen osalta, tulisiko aluetta kehittää ensisijaisesti läpikulkupaikkana vai pyrkiä läpikulun lisäksi tuomaan alueelle oleskelua tukevia asioita. Omaehtoisien oleskelun mahdollistaminen erityisesti puistoalueella priorisoitiin kuitenkin korkealle kyselyssä. Alueen aktiivisempi ja monipuolisempi käyttö

synnyttäisi myös sosiaalista kontrollia, joka parantaisi alueen käyttäjien koettua turvallisuutta. Alueella erityisesti iltaja yöaikaan liikkuvat kokivat olonsa turvattomaksi.

Kuva 26. Placemaking-teoria täydennettynä työpajassa syntyneillä ideoilla.

TIKKURILAN ASEMAN ETELÄPUOLEN JULKISET KAUPUNKITILAT, yleissuunnitelma KÄYTTÄJÄLÄHTÖINEN SUUNNITTELU JA TOIMINNALLINEN VISIO

Keskeisille sidosryhmille suunnattu visiotyöpaja järjestettiin Tikkurilassa 2.10.2018. Työpajaan osallistui yhteensä 14 henkilöä seuraavista organisaatioista:

- Sokos Hotel Vantaa
- Vantaan taidemuseo
- Vantaan kaupunginmuseo
- Vantaan taksi
- Elävä Tikkurila ry
- VETRES-toimikunta
- Vammaisneuvosto
- Vantaan kaupunki

Työpajassa käsiteltiin ja täydennettiin kyselyn tuloksia placemaking-teorian mukaisilla työpisteillä, sekä käytiin käyttäjien ja suunnittelijoiden välistä vuoropuhelua yhteensovittaen käytön ja suunnittelun reunaehdot. Työpajan tuloksena syntyi toiminnallinen visio, eli ohjeistus (design brief) käyttäjälähtöiselle suunnittelulle erilaisten käyttäjien ja alueen ominaispiirteiden lähtökohdista, huomioiden kaikki neljä vetovoimaisten paikkojen rakennuspalikkaa:

Tikkurilan aseman eteläpuolella on aukiota ja puistosta rakentuva yhtenäinen tila, joka sijaitsee kahden hotellin välissä ja toimii linkkinä kävelykeskustan, museon ja jokirannan puistojen välillä. Alue palvelee solmukohtana paitsi saapuvia, lähteviä ja odottavia matkustajia, myös alueen palveluihin kuten museoon, Dixiin ja hotelleihin saapuvia vierailijoita ja paikallisia. Näkymät aukiolle ja aukiolta Tikkurilan muihin kiintopisteisiin jäsentävät alueen toimintoja ja liikumista. Aukion henki rakentuu museosta vanhana asemana sekä sen toiminnasta ja puistosta, jota uudemmat rakennukset ja aukio kehystävät. Alueella säilytettäviä ja korostettavia asioita ovat mm. historiallinen ja nykyinen asema, sekä niiden edellyttämä toiminta kuten rataa pitkin saapuvat ihmisvirrat ja radalta kantautuvat äänimaisemat. Suunnitelman tavoitteena on alueen yleisen laatutason nosto, kuten toimintojen selkeämpi jäsentäminen, panostaminen käveltyvyyteen, valaistukseen ja museon avaaminen kaupunkitilaan. Korotettu laatu vahvistaa turvallisuuden tunnetta ja alueen imagoa.

Alue on

- Ihmisen mittakaavainen, houkutteleva, turvallinen ja viihtyisä ”Tiksiaukio”
- Paikka, jossa historia ja nykyaika kohtaavat, alueen historiaa henkivä urbaani kaupunkipuisto
- Vantaan ja Tikkurilan helmi.

Vantaan taidemuseo avataan paremmin näkyväksi aukion suuntaan ja se luo hyvän vastakohdan alueen uudemmille rakennuksille, ilmentäen alueen historiallisia kerrostumia. Museon ympärillä olevasta puistosta päivitetään ”vihreä keidas”, joka avautuu aukiolle. Puistossa viettää aikaa kaikenikäisiä ihmisiä, ja erityisesti junan tai bussin odottelijoita.

Alueen liikkumisessa painottuu käveltyvyys. Alue on läpikulkutila, jossa on helppo suunnistaa. Kävely ja autoilu sijoitetaan toisistaan selvästi erilleen, jolloin käveltyvyys ja esteettömyys paranevat huomattavasti. Alueelle sijoitetaan nykyistä vähemmän pysäköintitilaa. Taksiaseman toteutuksessa huomioidaan laadukas kytkeytyminen tulevaan uuteen infraan. Asema toimii odottajille myös sadekatoksena ja suojattuna yhteytenä rautatieasemalta. Valaistuksella tavoitellaan koetun turvallisuuden parantamista (esim. väylä Heurekaan), sekä museon ja puiston paremmin esille nostamista (puiden valonheittimet uusitaan). Huoltoliikenteen reitti merkitään hienovaraisesti aukiolle.

Kaikille avoin asukastilaisuus järjestettiin Vantaan kaupunginmuseossa 29.11.2018. Tilaisuuteen osallistui yhteensä 10 henkeä. Tilaisuuden aluksi pidettiin lyhyt alustus suunnittelun taustasta, tavoitteesta, luonnoksista ja etenemisestä. Alustuksen jälkeen osallistujat saivat kiertää

omaan tahtiinsa placemaking-teorian mukaisilla neljällä teemapisteellä kommentoiden ja täydentäen suunnitelmaluonnoksia omasta näkökulmastaan. Työpajan tuloksena suunnitelmiin tarkentuivat

- Paikat, joissa tulee kiinnittää erityistä huomiota opastamiseen ja valaistukseen
- Toiminnalliset vaatimukset ja suositukset, kuten pop up -toiminnan ja tapahtumien mahdollistaminen
- Kasvillisuus- ja pinnoiteratkaisut
- Alueen toimijoiden väliset synergiat
- Reittitarpeet ja esim. pyörätelineiden leveys ja määrä
- Näkymät
- Huoltokäytävän rajausratkaisut
- Historian esille tuomiseen liittyvät ratkaisut

Kuva 27. Havainnekuva C. A. Edelfeltin aukiolta.

SUUNNITTELUALUEEN RESURSSIVIISAAT RATKAISUT

Vantaan pitkän aikavälin ympäristötavoitteita määrittää resurssivii-sauden tiekartta. Sen avulla tavoitellaan hiilineutraalia ja jätteetöntä tulevaisuuden kaupunkia, jossa luonnonvaroja käytetään säästeliäästi – samalla luoden edellytyksiä kestäväälle hyvinvoinnille. Resurssivii-saus tarkoittaa kykyä käyttää luonnonvaroja harkitusti hyvinvointia ja kestävästä kehityksestä edistävällä tavalla – vastuullisesti.

Viherympäristöliiton käynnisti vuonna 2015 Kestävä ympäristöraken-taminen (KESY) -hankkeen. Kestävän ympäristörakentamisen tarkoi-tuksena on hallinnoida, suunnitella, rakentaa ja ylläpitää ympäristöä siten, että vältetään, lievennetään tai estetään, jopa parannetaan ra-kentamisen haitallisia vaikutuksia. Toimintamallissa esitetään kestä-vän kehityksen mukaisen ympäristörakentamisen toimintaperiaatteet viiden teeman kautta:

1. paikan vesiolot
2. paikan maaperä ja kasvillisuus
3. käytettävät raaka-aineet, materiaalit ja tuotteet
4. energiansäästö, ilmanlaatu ja ympäristönsuojelu
5. ihmisten terveys ja hyvinvointi.

Kesy suunnitteluratkaisuilla edistetään:

kohteen kytkeytymistä ympäröivään viherverkostoon sekä maisemalliseen ja ekosysteemikokonaisuuteen
ekosysteemipalveluiden toimintaa
ekosysteemin palautumis- ja uudistumiskykyä eli resilienssiä
luonnon monimuotoisuutta
alkuperäisen lajiston säilymistä ja biotooppipohjaista kasvien käyttöä
kasvi-, maaperä- ja vesiekosysteemien toimintaa ja hyvinvointia
saavutettavuutta, turvallisuutta ja käyttömukavuutta
käyttäjien terveyttä
hyvinvointia ja luontosuhdetta
ympäri- ja monipuolista käyttöä
kulttuuriympäristön ja -arvojen tunnistamista, säilymistä ja hoitamista
ekotehokasta ja resurssiviisasta rakentamista ja kunnossapitoa
elinkaaren pituutta

Vantaan resurssivii-sauden tiekartalla edetään neljällä kaistalla, joita ovat energiankulutus ja -tuotanto, yhdyskuntarakenne ja liikkuminen, kulutus ja materiaalit sekä vastuullinen vantaalainen. Alle on koottu näiden teemojen alle resurssiviisauteen ja kestävään ympäristöraken-tamiseen liittyviä tavoitteita, joita on mahdollista edistää alueen jat-kosuunnittelussa.

Energiatuotanto- ja kulutus

- Käytetään ympäristörakentamiskohteessa energiatehokkaita va-laisimia ja muita teknisiä laitteita.
- Valitaan kasvilajeja, jotka vaativat vähän hoitoa. Minimoidaan nurmialueiden pinta-ala jyrkissä luiskissa ja muilla vaikeasti hoi-dettavilla alueilla.
- Suunnitellaan päälystetyt alueet, kuten oleskelupaikat ja aukiot, hyödyntäen olemassa olevaa ja istutettavaa kasvillisuutta siten että kasvillisuus varjostaa niitä ainakin osittain.
- Suunnitellaan päälystetyille alueille varjoa tarjoavia kasvil-lisuuden peittämiä rakenteita, kuten katoksia ja puuryhmiä.

Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen

- Edistetään keskitettyä pysäköintiä asemanseuduilla.
- Edistetään jalankulkua ja pyöräilyä tukevia ratkaisuja. Toteute-taan laadukasta pyöräpysäköintiä asemilla.
- Otetaan suunnitelmassa, rakentamisessa ja kunnossapidossa huomioon olemassa olevat rakennukset, rakenteet, rakennuskoh-teet, kasvillisuus ja maisemat, jotka on luokiteltu kulttuurihistorial-lisesti arvokkaiksi.
- Hyödynnetään esteettömän, kaikille sopivan ympäristön suun-nitteluperiaatteita, ja laaditaan suunnitelma siten, että kaikilla käyttäjillä on tasavertainen mahdollisuus saavuttaa ja nauttia kohteen käytöstä ja toiminnoista.
- Edistetään paikallista taloutta tukemalla keskustan elinkeinoelä-män ja palvelutarjoajien toimintaa (terassit, mainokset, pysäköin-ti, saavutettavuus).
- Sijoitetaan ulkoalueille kohtaamispaikkoja, joissa ihmiset voivat tavata toisiaan ja esimerkiksi syödä, työskennellä ja leikkiä.
- Toteutetaan hulevesien viivyttäminen ja imeyttäminen kasvillisuut-ta ja maaperää hyödyntäen. Ohjataan hulevesiä istutettaville puille ja muille kasvillisuusalueille.
- Vähennetään vettä läpäisemättömien päällysteiden määrää säi-lyttämällä kivituhka-alueita.
- Vältetään täydentäviä istutuksia ja maan kaivua edellyttäviä toi-mintoja säilytettävien puiden juuristoalueella.

- Suunnitellaan kasvualustan rakenne, materiaalit ja pinnat siten, että kasvualustassa on valitun kasvillisuuden ja paikallisten olo-suhteiden kannalta riittävä vedenpidätuskyky.
- Suositetaan monimuotoista ja monikerroksista kasvillisuutta. Käyte-tään dynaamisia kasvillisuusalueita.

Kulutus ja materiaalit

- Hyödynnetään suunnitelmassa ja taideteoksissa kierrätysmateri-aaleja.
- Käytetään ensisijaisesti kestäviä ja laadukkaita, pitkän elinkaaren omaavia tuotteita ja materiaaleja.

Vastuullinen vantaalainen

- Osallistetaan sidosryhmät ja käyttäjät suunnittelutyöhön tunnis-tamaan alueen ja sen käyttäjien tarpeet sekä soveltuvat menetel-mät henkisen hyvinvoinnin edistämiseksi.
- Huomioidaan eri käyttäjäryhmien sosiaaliset tarpeet. Suunnitel-laan eri käyttäjäryhmille soveltuvia tiloja ja istuinpaikkoja.
- Lisätään ulkoista viestintää toimialan resurssiviisaista teoista.

Lähtöaineistot:

- MATOn resurssivii-sauden tiekartan toteuttamissuunnitelma 2018-2021
- Kestävän ympäristörakentamisen toimintamalli 2018 (Viherympä-ristöliitto)

SUUNNITELMA

Tavoitteet

Suunnittelutyön tavoitteena on ollut saada aukiota ja puistosta kaupunkikuvaltaan ja kestävyydeltään korkeatasoinen alue, joka yhdistää kävelykeskustan ja jokirannan alueet Tikkurilan identiteettiä vahvistavaksi kokonaisuudeksi. Alueesta suunnitellaan historiaa henkivä kaupunkitila, joka rakentuu Vantaan kaupunginmuseona toimivan Tikkurilan vanhan rautatieaseman ympärille. Materiaali- ja kalustevalinnoilla sekä valon ja taiteen avulla tuetaan paikan persoonallisuutta ja yhteisöllisyyttä luomalla mahdollisuuksia oleskeluun, tapahtumille ja väliaikaiskäytölle.

Keskeisiä kohtia ovat vanhan aseman ja asemakeskuksen välinen C.A. Edelfeltinaukio, kevyenliikenteen ja taksiliikenteen yhteydet sekä Veteraanipuisto ja -aukio. Vanhan aseman ympäristö suunnitellaan alueen historiaa kunnioittaen. Veteraanipuiston vanhat puut, nurmialueet ja käytävät säilytetään. Asemakeskuksen ja taksiaseman välinen alue on suunniteltu erikoistavoitetason mukaisesti. Muun alueen suunnitteluratkaisut täyttävät esteettömyydelle asetetun perustavoitetason.

C.A.Edelfeltin aukio ja Hertaksentie

Uusi julkinen kaupunkitila ja aukio muodostuu kolmesta hallinnollisesta alueesta eli C.A. Edelfeltin aukiota, Hertaksentien ja Ratatien kaualueista. Edelfeltin aukio yhdistää Veteraanipuiston, kaupunginmuseon ja suunnitellun uuden Dixin hotellirakennuksen. Edelfeltin aukio on ilmeeltään avoin ja moderni kaupunkitila, jonka luonnonkiveys luo alueelle yhtenäisen yhdistävän ja laadukkaan ilmeen. Aukiotila jäsenyyttä istutuksilla, jotka jatkavat Veteraanipuiston reunojen puurivejä, ja visuaalisesti luovat yhtenäistä kaupunkitilaa.

Edelfeltin aukiolle on suunniteltu kaupunkitilan keskeiset toiminnalliset alueet. Aukion suunnittelun tärkeimpänä lähtökohtana on toimi-

nut vanha asemarakennus eli nykyinen kaupunginmuseo, joka toimii myös jatkossa alueen sydämenä. Suunnittelussa on huomioitu tärkeät näkymät museon suuntaan, sillä nykytilassa museorakennus jää hieman kasvillisuuden taakse piiloon. Aukiolle suunnitellut luonnonkiveykset museon edustalla saavat mittakaavan, geometrian ja historiallista ilmettä korostavan punaisen värin museorakennuksesta. Kiveyksen värit muuntuu punapainotteisesta graniitista vaalean ja tumman harmaan graniitin sävyihin kohti modernimpaa ympäristöä siirryttäessä. Luonnonkiveyksen tulisi olla vaalea, raikas ja moderni. Oheisissa viitekuvissa on esitetty esimerkkejä historialliseen rakennuksen yhdistämisestä moderniin kiveykseen. Istutusalueita voidaan yhdistää kiveyksiin sulautuen tai häivyttämällä luoden modernia ilmettä.

Museorakennuksen pohjoispuolelle on suunniteltu pieni asemapuutarha muistutena alueen aseman entisestä viheralueesta. Aukion nykyisistä puista säilytetään museon edustalla sijaitsevat kaksi tammea ja iso jalava radan varressa. Toinen iso jalava ja pikkupuut museon edustalla poistetaan, jotta alueen kulkuyhteydet ja kunnossapito saadaan toimiviksi sekä avattua näkymiä museon suuntaan. Asemapuutarhaan on ideoitu matala junien bongauslaituri, yhteisöpenkkejä kohtaamisiin, historialliseen henkeen sopivia rautatieomenapuita ja dynaamiset perennaistutukset, joille voidaan johtaa pienessä mitta-kaavassa myös lähialueen hulevesiä. Nykyinen rautatiealueen suoja-aita korvataan taideaidalla aukion kohdalla, aidan perustukset toteutetaan yhtenäisenä luonnonkivestä.

Hertaksentien ja uuden taksiaseman länsipuolelle sijoittuvat yhdistetty taksi- ja pyöräkatos, pyörätelineitä, istuimia ja avointa aukiotilaa kansirakenteen päälle. Eripuolille aukiota tulee uusia istuimia oleskelua varten, mutta myös samalla toimimaan rajauksena huoltoajalle ja muille kulkureiteille.

Veteraanipuisto ja -aukio

Veteraanipuistoon tehdään pieniä parannustoimenpiteitä. Nykyistä aluetta poikittain kulkevaa puistokäytävää, joka toimii Heureka ja Tikkurilan asemakeskuksen välisenä pääkulkureittinä, levennetään 4 metriseksi ja rajataan nupukivireunuksin. Pinnoitteena puistokäytävällä säilyy kivituhka. Muutamia puita poistetaan, jotta puistoa saadaan avarrettua ja nykyiselle puustolle lisää tilaa kasvaa. Puistokäytävien varrelle ja Veteraaniaukiolle on suunniteltu uusia penkkejä. Radan vierustan aita on toteutettu asemarakennuksen kohdalla korkeatasoisesti historiallista ympäristöä kunnioittaen ja se tullaan säilyttämään. Nykyinen rautatiealueen suoja-aita korvataan taideaidalla myös puiston kohdalla, aidan perustukset toteutetaan yhtenäisenä luonnonkivestä.

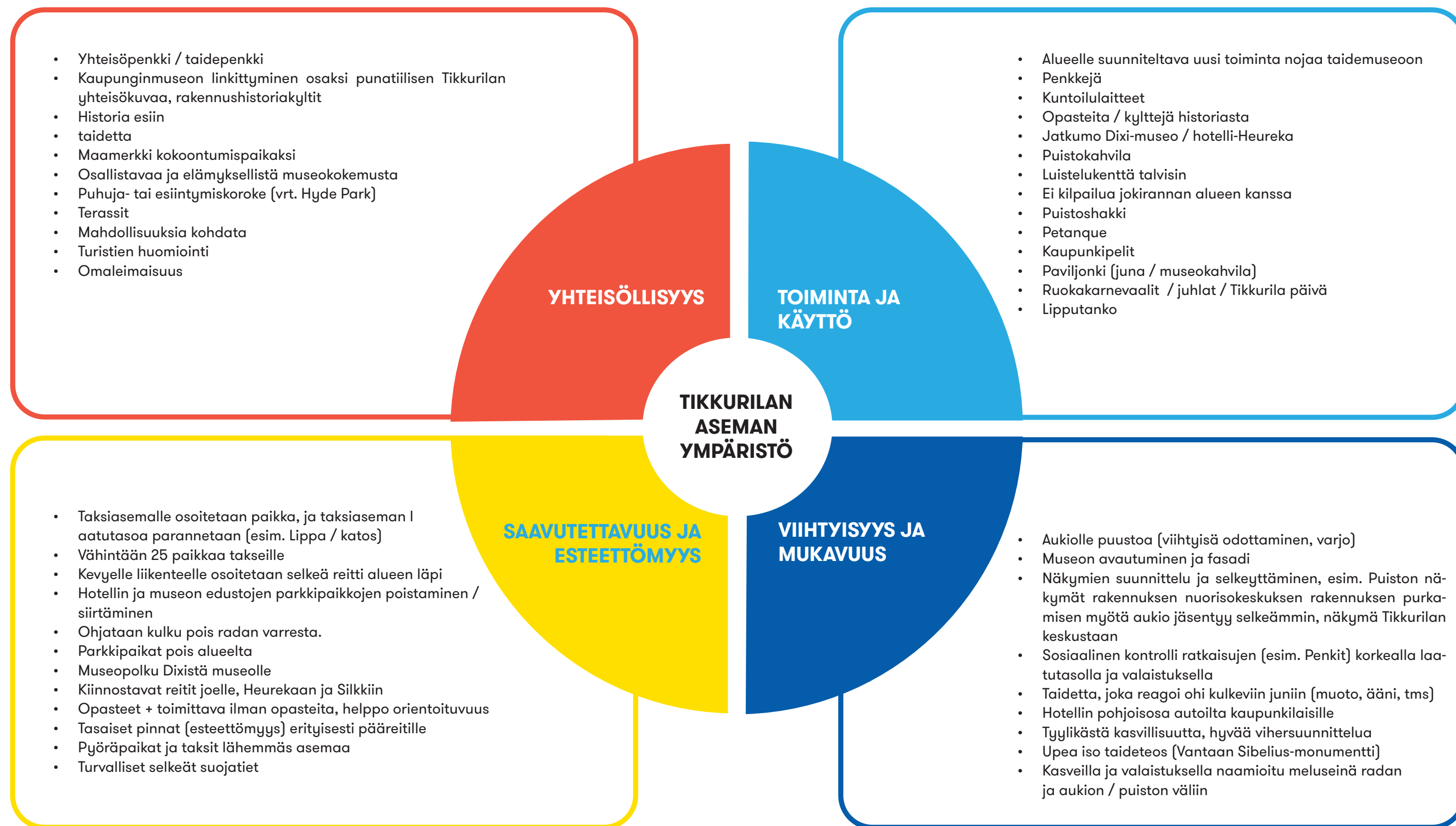
Veteraaniaukiota rajaavaa tukimuuria jatketaan ja kaide uusitaan koko matkalta. Tukimuurien terassien pensasistukset uusitaan ja jokinäkymää estävää puustoa harvennetaan. Muistomerkkien ympäristön luonnonkiveys uusitaan ja uutta kiveystä on ehdotettu nurmialueiden väliselle osuudelle. Kaarevan muotoinen käytävän reuna reunustetaan uusilla perennaistutusalueilla. Tapahtumia varten alueelle on suunniteltu kiinteä lipputanko.

Hertaksenpuisto

Hertaksenpuiston viheralueen sommittelu säilytetään nykyisellään. Hertaksentiehen liittyvää jalkakäytävän linjausta tarkistetaan hieman ja pinnoitteet uusitaan. Jalkakäytävän ja puiston luiskan välissä oleva kaide uusitaan yhtenäiseksi Veteraaniaukion tukimuriin suunniteltavan taidekaiteen kanssa. Rakennussuunnittelussa arvioidaan puiden lisäämisen tarve puistoalueelle.

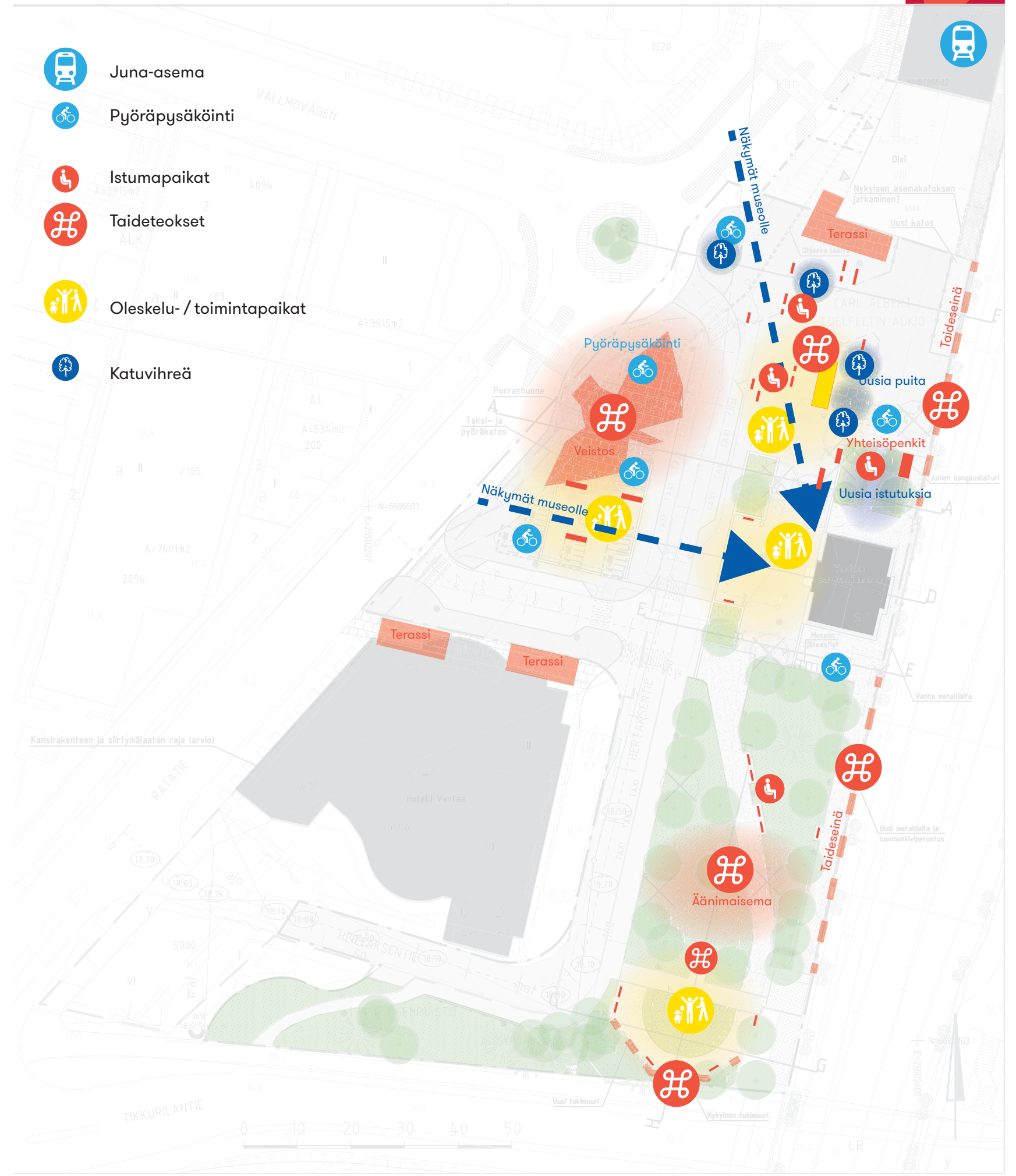

Käyttäjänäkökulmat suunnitelmassa

TIKKURILAN ASEMAN ETELÄPUOLEN JULKISET KAUPUNKITILAT, yleissuunnitelma SUUNNITELMA

Suunnitelmakonsepti ja materiaaliesimerkkejä

TAIDE

Tikkurilan aseman eteläpuolen julkiset kaupunkitilat, yleissuunnitelma, katu- ja puistosuunnitelmat työn laadintaan liittyi julkisen taiteen prosessi. Vantaan taidemuseo Artisista kuraattori Anne Kaarna-Suomi laati julkisen taiteen konseptin sisältäen sekä teeman, avainsanat: paikka, tila, muisti, muistaminen, mittakaava, mittaamattomuus, liike ja aika että taiteen paikkoja. Konseptin perusteella taiteilijoiksi suunnittelualueelle kuratoitiin taiteilijapariskunta Teija ja Pekka Isorättyä.

Taideteokset ottavat haltuun tilan, ja luovuttavat sen takaisin kaupunkilaisille.

Kuvataiteilijat Teija ja Pekka Isorättyä ovat luoneet alueelle julkisen taiteen konseptin, jonka tarkoitus on vahvistaa alueen identiteettiä ja korostaa alueen kiinnostavuutta visuaalisesti. Kohtalokas myöhästyminen -taidekonsepti nostaa esille aikalaismuseon kontekstista matkantekoon, odottamiseen, lähtöön ja saapumiseen liittyvää nostalgiaa, yksilön ja yhteisön muistoja ajasta ja paikasta. Taideteokset kokoavat yhteen mittakaavallisesti ja visuaalisesti hankalasti hahmotettavan ympäristön sekä luovat vahvoja merkityksiä ympäristöön. Teoksiin liittyy vuorovaikutus asukkaiden, vierailijoiden sekä museopalveluiden kanssa. Keskeisin tavoite on luoda laadukas yhteinen identiteetin omaava kohtaamispaikka kaupunkilaisille, jotka sopivat treffit jatkossa Korpin siipien suojaan.

Kohtalokas myöhästyminen -taidekonseptin inspiraationa ovat olleet rautatieympäristöön kietoutuva mystiikka ja romantiikka sekä epämääräisen kaupunkitilan muuntaminen laadukkaaksi ja merkityksiä antavaksi kaupunkitilaksi, joka toimii alustana erilaisille kohtaamisille. Kohtalokas myöhästyminen - taidekonsepti nostaa esille aikalaismuseon kontekstista matkantekoon, odottamiseen, lähtöön ja saapumiseen liittyvää nostalgiaa, yksilön ja yhteisön muistoja paikasta, ajasta ja mittakaavasta.

Kokonaisuus muodostuu neljästä taideteoksesta, jotka integroidaan kaupunkiympäristön rakenteisiin: 1) hahmoton ja epämääräinen rata-alueen ja Veteraaniaukion ja -puiston aita, joka johdattaa uudistuvan jokivarren puistoalueille, Kulttuuritalo Vernissaan ja Tiedekeskus Heurekaan 2) varapoistumistien portaikko ja rakenne parkkihalliin keskeisimmällä paikalla 3) Veteraaniaukion ja -puiston eheyttäminen yksilön ja yhteisön muistamisen alueeksi. Taideteoksien avulla kunnostetaan epämääräiset kuntatekniset rakenteet kustannustehokkaasti kierrätystä ja kestäviä materiaaleja hyödyntäen.

KOHTALOKAS MYÖHÄSTYMINEN -TAIDEKONSEPTI

Aseman kellot

- *Taideteos juhlistaa Vantaan kaupungin 50-vuotisjuhlaa vuonna 2024. Kohtalokas myöhästyminen -taidekonseptin teokset nivovat ajan ja paikan yhteen.*

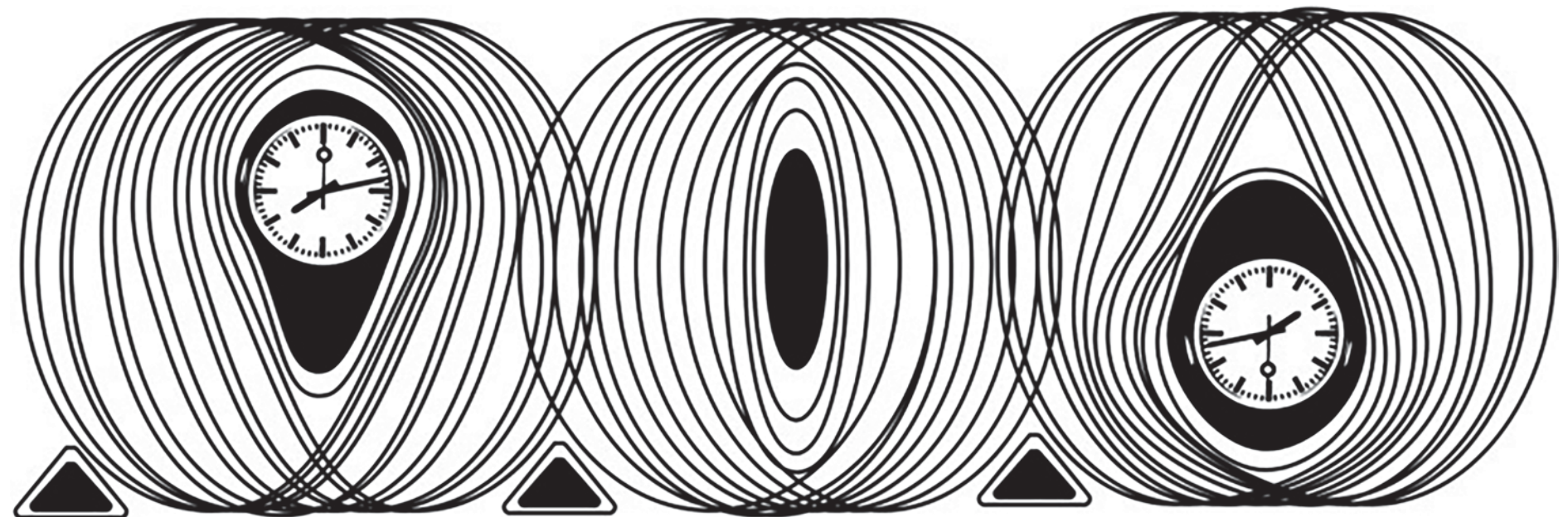
Tikkurilan rautatieasemalta, Dixistä kulkee Vantaan kaupunginmuseon ja Veteraanipuiston takaa suosittu kävelyreitti jokirantaan ja Tiedekeskus Heurekaan. Reitti toimii näyteikkunana Vantaan kaupunkiin, jota kansainväliset turistit, kotimaan matkailijat ja vierailijat käyttävät. Tällä hetkellä epämääräinen verkkoaita erottaa jalkakäytävän rautatiestä. Vantaan kaupunginmuseon junaradan puoleista fasadia elävöittää hyvin lyhyt rautatieympäristöön kuuluva asianmukainen rauta-aita. Rautateiden raiteet ja juniin liittyvä tunnelma on hienosti läsnä. Veteraanipuiston päädyssä on pahoin vaurioitunut ja teräskaide. Aidat tulee joka tapauksessa uusia.

Aseman kellot- taideteoksella on myös käytännöllinen ja historiallinen lähtökohta. Se olisi teknisesti perinteisenä sepän käsityönä valmistettu takorauta-aita, joka muodostaa kulkuesteen päärautatien ja kävelytien välille. Graniittialustaan integroitu takorauta on materiaalina tunnelmallinen ja nostalginen. 250 metriä pitkä takorautainen aita on vaikuttava ja funktionaalinen elementti, joka tuo takaisin menneen rautanvarsimantiikan.

Taiteilijoiden johtama seppäkisäilleistä koostuva tiimi takoo teoksen raudasta perinteisillä menetelmillä. Teoksen muotokieli on hienostunut ja perustuu uuden digitaalisen suunnittelutekniikan ja ikivanhan käsityömenetelmän dialogiin. Dixin eteläpäädyssä kellot pyörivät kiihkeästi, kun taas Kaupunginmuseon kohdalla kellot hidastuvat ja aikaa matalaa ja kulkee jopa taaksepäin. Veteraanipuiston kohdalla kelloja on pysäytetty tiettyihin historiallisiin hetkiin, jotka suunnitellaan kaupungin museon ja asukkaiden kanssa yhteistyössä. Aidan pintojen muotoilussa hyödynnetään soikiota, jotka mukailevat kellojen sijoittelua. Muoto on viittaus läheiseen tiedekeskus Heurekaan, kaareutuvaan aikaan ja suhteellisuusteoriaan. Valtavien massojen läheisyydessä aika-avaruus taipuu kuopalle ja kuinka kellot käyvät erilaisilla kosmologisilla nopeuksilla kuljettaessa eri tahtiin.

Ajan käsite on alueella vahvasti läsnä. Aikaa on kulunut Carl Albert Edelfeltin suunnitteleman punatiilisen asemarakennuksen ja nykyajan matkakäytös-hybridi Dixin valmistumisen yhteydessä. Aika on kerrostunut ja pysähtynyt Veteraanipuistossa ja -aukiolla. Vantaan kaupunginmuseo ja Tiedekeskus Heureka ovat muistiorganisaatioita ja museon kokoelmien äärellä aika voi toviksi pysähtyä ja Heurekan planetaariossa aika kaareutuu.

”Aseman kellot” koostuu nimensä mukaisesti kelloista. Aidassa on taottuja kelloja noin viiden metrin välein. Kellot ovat muodoltansa ja kooltansa erilaisia. Kellojen koneistoja on tarkoituksella peukaloitu yleisön ja kuntalaisten pyynnöstä ja ne käyvät eri tahtiin.”

TIKKURILAN ASEMAN ETELÄPUOLEN JULKISET KAUPUNKITILAT, yleissuunnitelma TAIDE

Vantaan kaupungin perustamisen merkkipäivää juhlistava nimikkokello on pysäytetty kaupungin perustamishetkeen. Dixin päädyssä junaan kiirehtivät kellot pyörivät tolkkuttoman nopeasti, kun taas Kaupunginmuseon kohdalla kellot hidastuvat ja kulkevat jopa taaksepäin höyryveturin tahtiin. Veteraanipuiston kohdalla kelloja on pysäytetty tiettyihin historiallisiin hetkiin, ja asukkaat osallistetaan mukaan kellojen pysäyttämiseen yhteistyössä taidemuseon ja kaupunginmuseo kanssa. Aidan pintojen muotoilussa hyödynnetään soikiota, jotka mukailevat kellojen sijoittelua. Muoto on viittaus läheiseen tiedekeskukseen, aaltoliikkeeseen ja suhteellisuusteoriaan; kuinka valtavien massojen läheisyydessä aika-avaruus taipuu kuopalle ja kuinka kellot käyvät erilaisilla kosmologisilla nopeuksilla kuljettaessa eri tahtiin.

Korppi

- Monumentaaliveistos ja katos

Aiemmin Vantaan kaupungin Infopisteenä, taksien taukopaikkana ja Ohjaamona toiminut vanha graffitien peittämä rakennus puretaan. Sen tilalle tulee suunnitella avoin katos, jonka alla voi odottaa taksia, jättää pyörän parkkiin, ehkä myös ottaa ilmaa pyöränrenkaisiin ja täyttää vesipullon ja sopia treffit. Jotta alueelle syntyy vahva identiteetti, sinne tulee suunnitella vahva maamerkki ja identiteettiteos. Sen on oltava tunnistettava ja sympaattinen, mutta kiehtova ja hieman salaperäinen. Maamerkin on kestettävä aikaa ja muuttuvia ajatuksia.

Taiteilijoiden intuitio lähtee paikan luonteesta ja kokemuksesta. Vuonna 2019 Rambollin tekemässä selvityksessä kadulla haastateltavat ohikulkijat kokivat Aseman eteläpuoliset alueet jopa pelottavaksi paikaksi. Myös taiteilijat kokivat paikkaa tutkiessaan saman ilmiön. - Kun taiteen keinoin luodaan kasvojen kohotusta julkiseen tilaan, tällaisia tunteita ei kannata lakaista maton alle, päinvastoin sen voi kääntää voimavaraksi. Populaarikulttuurissa ilmiö on tuttu: Lepakoluolaan pudonneesta pojasta tulee Batman.

© Pekka & Teija Isorättö

Rautatieympäristöön kuuluvat ihmisasutuksen lähellä viihtyvät kaikkiruokaiset varikset (Corvus cornix), jotka tunnetaan pitkäkyntisinä, hieman rähjäisinä kuoleman lintuina. Toisaalta ne ovat eläimistä kaikkein älykkäimpiä jopa ihmisapinoita viisaampia. Naakka (Corvus monedula) viihtyy Tikkurilan rakennustyömaiden nostokurjissa. Veistoksen aiheeksi, maamerkiksi ja alueen suojelijaksi sopii vanhaviisas Korppi eli kaarne (Corvus corax), jota on jo esihistoriassa kunnioitettu voimaeläimenä. Korppi tulee olemaan patinoituneesta vihreästä messingistä rakennettu korpin muotoinen veistos ja katos, jonka siipien kärkiväli on reilut 30 metriä. Korkeutta veistokselle tulee lähemmäs 15 metriä. Veistoksen materiaali on peräisin Kielotie 13:sta puretun virastotalon messinkisistä alakatoista ja seinäpaneeleista, ja jatkossa virkamiehiä ja kuntalaisia suojannut katto on kierrätetty suojaamaan kansalaisia uuteen kaupunkitilaan. Korpin siiven alta kurkistaa lasisilmät. Silmään rakennetaan mekaniikka, joka avulla Korppi voi ”iskeä silmää” ja toivottavaa tervetulleeksi Tikkurilaan. Pimeänä aikana viisaana ja tarkkaavaisena tunnettu lintu Tikkurilan Korppi ottaa siipiensä suojiin kansalaisia ja ”katsoo myös perään”.

Juna, jossa saavun ei voi palauttaa minua ennalleen

- Veteraanipuiston äänimaisema

Veteraanipuistossa sijaitsevat muistamisen elementit, kivipaasi ja Kotirintama -muistokivi kunnioittavat sotiemme veteraaneja ja nostavat esille aseman merkityksen sotavuosien aikana sekä paikkana, jossa raskaimmat uutiset kohtasivat ihmisiä. Aluetta tulisi eheyttää ja tuoda esille sen merkityksiä. Veteraanipuistoon toteutettava teos toimii interaktiivisena äänimaisemana ja paikassa liikkumalla sotavuosiin liittyvät historialliset äänet, rautatieaseman äänet ja muistot heräävät eloon vuorovaikutuksessa kävijöiden kanssa. Maisemaan sovitetaan äänentoisto yhdessä valaistussuunnitelman kanssa.

Korpinpesä

- Dixin eteläinen pääty, hotellin julkisivu

Korpinpesä on korkean hongan latvassa oleva tikkurakennelma, joka sulautuu oksistoon. Tikkurilla nimi tarkoittanee varsinaisesti markkinatermiä kymmenen nahan nipusta, mutta nykyihmisen ajatuksissa syntyy hyväntuulinen yhteys tikkuihin. Viisan ja luovan Korpin tekemä mestarillisen pesänrakennus on luonnon omaa arkkitehtuuria. Tästä luonnon rakennelmasta ammentaa esittävän ja abstraktin välimaastoon sujahtava seinäreliefi, jonka materiaaleina ovat lasi, teräs ja valo. Dixi rakennuksen päätyyn tyyllitelty Korpin pesä viittaa mäntyihin ja Männistönpuistossa kasvaneisiin mäntyihin, joita on edelleen Tikkurilassa.

Taipunut Vaunu

- Veistos ja monimuotoinen tila kaupunkilaisille

Elävä kaupunkitila, joka huomio kaupunkilaisten viihtyvyyden, tarvitsee yllätyksellisyyttä. Sellaisen jännitteen taidekonseptissa tarjoaa kadulle nostettu matkustajavaunu, joka on taipunut oudolle organiselle kurville. VR:n vanhat siniset junavaunut ovat menossa romuttamolle ja ne ovat myös kierrätettävää materiaalia taidehankkeelle. Vaunu katkaistaan, lyhennetään ja taivutetaan sopivaan muotoon. Suomessa on neljä vuodenaikaa ja pitkäksi syksyksi ja talveksi alueelle tarvitaan suojaa. Junavaunuun liitetään futuristinen läpinäkyvä kuplan muotoinen rakenne. Se toimii kutsuvana lyhtynä, mutta myös mukavana suojaisena tilana aukiolla. Sellaisenaan veistoksen sisään syntyvä tila tarjoaa paikan pop up -kahvilalle sekä mahdollistaa erilaisten työpajojen järjestämisen. Kuntalaiset voidaan osallistaa kokeilemaan mitä urbaani kaupunki voi tarjota ja mahdollistaa kaupunkitilaa. Kahvilat ovat keskeinen osa museokokemusta, ja niiden tulee sijaita museoalueen yhteydessä. Joskus kahvilassa voi vierailla ”Steam punk -teemaiset mekaaniset robottifiguurit

© Pekka & Teija Isorättö

contemporary artists
Pekka & Teija Isorättö
www.isorattya.com

VALAISTUS

Valaistussuunnittelun lähtökohdat

Valaistussuunnittelun lähtökohtana toimii vuonna 2015 valmistunut Tikkurilan ja Viertolan valaistuksen yleissuunnitelma. Tikkurilan ydinkeskustasta halutaan kehittää kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen, omaleimainen ja toiminnallisesti elävä kaupunkikeskusta ja tässä tavoitteessa valaistuksella on keskeinen rooli. Keskusta-alueella valaistuksessa on korkea laatutaso, mikä näkyy maalattuina pylvinä sekä elämyksellisyyttä lisäävinä erikois- ja julkisivuvalaistuksina. Valaistuksella on keskustassa keskeinen rooli myös turvallisuuden lisääjänä. Valaistussuunnittelussa huomioidaan esteettömyyden erikoistason alueet.

Yleissuunnitelmassa Carl Albert Edelfeltinaukio on esitetty erikoisvalaistuskohteeksi, jota ympäröivien rakennusten julkisivut valaistaan. Samoin puistoalueelle on esitetty erikoisvalaistusta. Aukiolle on esitetty myös kausivalaistusta.

Valaistuksen tavoitteet

Valaistuksen tavoitteena on luoda pienimittakaavainen turvallisuuden tunnetta tukeva valaistus aukion ja puiston alueelle. Aukion 6 metriä korkeiden valaisinpylväiden korkeus vastaa kävelyllä tarkoitettujen alueiden yleistä valaisinkorkeutta. Tällä pyritään korostamaan alueen painotusta jalankululle. Puistoalueella valaisimien mittakaava pienee entisestään 4m korkeisiin pylväisiin ja puistoalueen eteläosassa intiimin pollarivalaistukseen. Puiston turvallisuudentunnetta parannetaan uusimalla ja lisäämällä puiden lehvästöä korostavaa valaistusta.

Valaistuksen mittakaava ja materiaalivalinnat yhdistävät kävelykeskustan jokirannan alueisiin korostaen alueen historiallisuutta ja kerroksellisuutta. Valonlähteiden valinnassa on painotettu valaisimien korkeaa laatua sekä hyvää ilkeävaltakestävyyttä.

Yleisvalaistus

Aseman ympäristön pylväsvalaistus toteutetaan EWO FA 770-valaisimilla. Valaisimille on valittu yksinkertaisen moderni ja ympäristöön helposti sulautuva teollinen muotokieli. Sekä pylväs- että pollarivalaisimet toteutetaan cortèn-teräspinoitteella. Punaruosteisen teräksen väri luo dialogia ratapihan alueen historian ja Vantaan kaupunginmuuseon kanssa. Valaistuksen värilämpötila on lämmin valkoinen (3000 kelviniä).

TIKKURILAN ASEMAN ETELÄPUOLEN JULKISET KAUPUNKITILAT, yleissuunnitelma VALAISTUS

Pollarivalaistus ja kalusteisiin integroitu valaistus

Puiston eteläosan Veteraaniaukiolle luodaan valolla intiimi, mutta hyvin valaistu oleskeluympäristö. Valaisinkorkeus putoaa pollarikorkeuteen ja valaistusta tuetaan penkkeihin integroidulla valaistuksella. Matala valaistus korostaa ja rajaa puiston eteläreunaa ja täysin häikäisemätön valaistus luo alueelle rauhallisen, ja turvallisen oleskeluympäristön, jota puuvalaisimet korostavat

Torisähköt

Alueelle tulee kolme pistorasiapollaria aukion sähköntarpeita varten. Pollarit varustetaan voimapistorasioilla, sekä Schuko-pistorasioilla. Yksi pollari sijoitetaan vaunukahvilan yhteyteen, ja kahden pollarin sijoittelu määritellään jatkosuunnittelun yhteydessä.

Taideteosten valaiseminen

Alueelle tulevat taideteoksen korostusvalaistaan. Valaistustapa suunnitellaan myöhemmissä suunnitteluvaiheissa yhteistyössä taiteilijoiden kanssa.

HULEVESIEN HALLINTA

Vantaan hulevesiohjelmassa 2009 on lähtökohtana, että hulevedet käsitellään ensisijaisesti syntypaikallaan. Tikkurila kasvaa ja tiivistyy, Keravanjoen valuma-alueella tapahtuu maankäytön muutosta ja tiivistymistä, jolloin Vantaanjoen virtaamapiikit kasvavat ja vedenlaatu saattaa heikentyä.

Tarkastelualueella ei ole ongelmia hulevesiverkoston kapasiteetissa (Vantaan kaupunki, Tikkurilan alueen hulevesijärjestelmän toiminnallinen selvitys, Pöyry, 2012).

Nykytilassa suunnittelualue kuuluu kahteen eri valuma-alueeseen, jotka laskevat Vantaanjokeen. Suurin osa vesistä laskee alueen halki kulkevassa keräilyviemärisä Vantaanjokeen.

Taulukko 1. Lämpäsemättömän pinnan määrä säilyy alueella lähes nykyisellään

	Pinta-ala (m ²)
Suunnittelualue	Kuva 28. 11000
Nykytila	
- Puustoa/puistoa	3300
- lämpäsemättömtä	7700

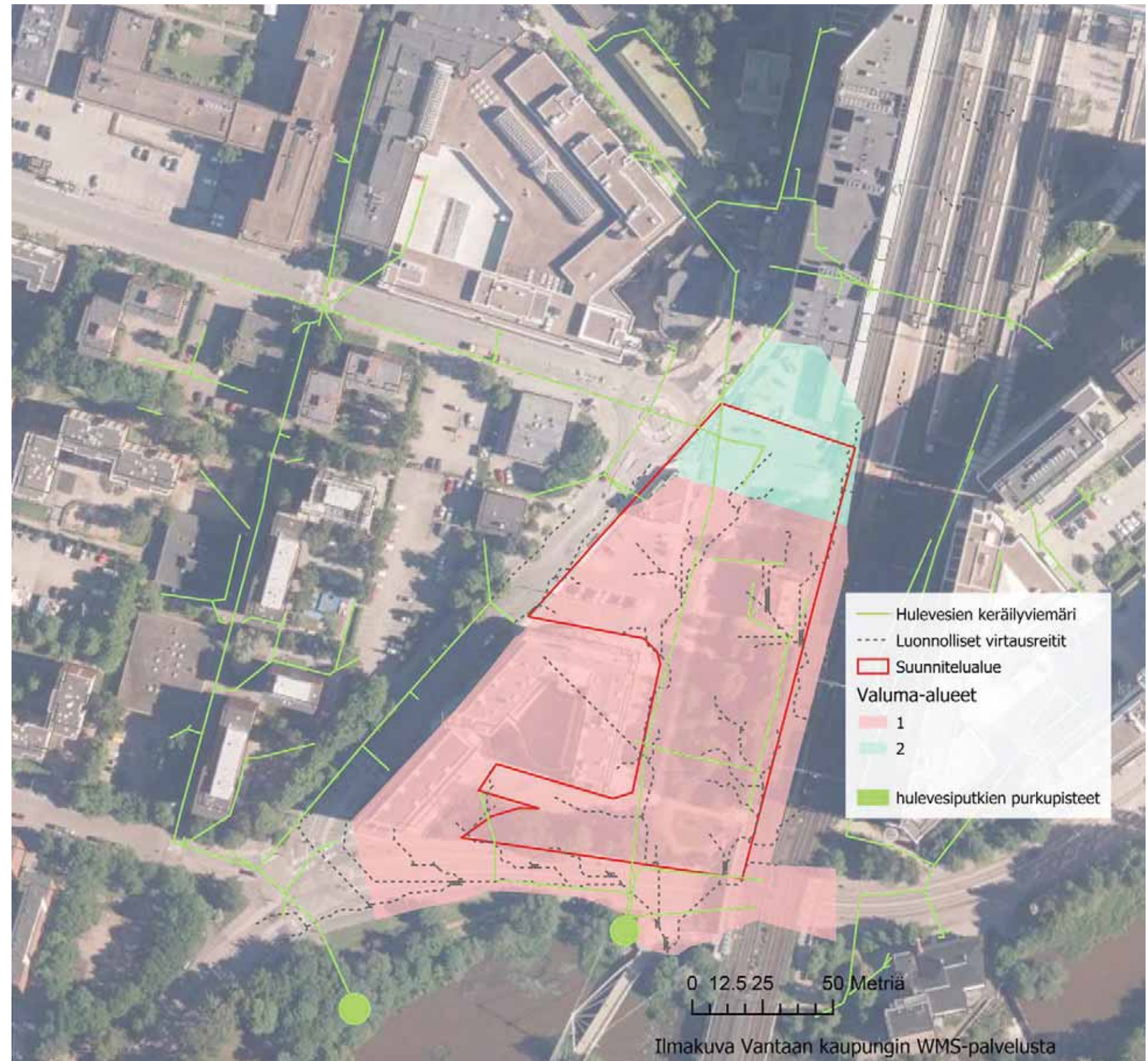
Pääosa tarkastelualueen vesistä tulee kadulta/aukioilta, minkä vuoksi laadullinen hallinta on tarpeellista. Kadulta tulee mm. ravinteita, raskasmetalleja, öljyä, tiesuolaa sekä mikromuoveja.

Vantaan Hulevesitulvariskien arvioinnista (2018)

- Sateista lähes 90% on alle 10 mm/vrk
- Elokuu sateisin kuukausi Vantaalla

Taulukko 2. Alueelta lämpäsemättömtä pinnoilta syntyviä vesimääriä

Tilanteet	Intensiteetti (l/s/ha)	Sademäärä (mm)	Kesto (min)	Q (l/s)	Viivytys (m3)
Laadullinen hallinta		3			17
Rankkasade HQ1/3	150	9	10	116	50

Kuva 29. Hulevesiverkosto ja nykytilanne

TIKKURILAN ASEMAN ETELÄPUOLEN JULKISET KAUPUNKITILAT, yleissuunnitelma HULEVESIEN HALLINTA

Hulevesien hallinnan periaatteet:

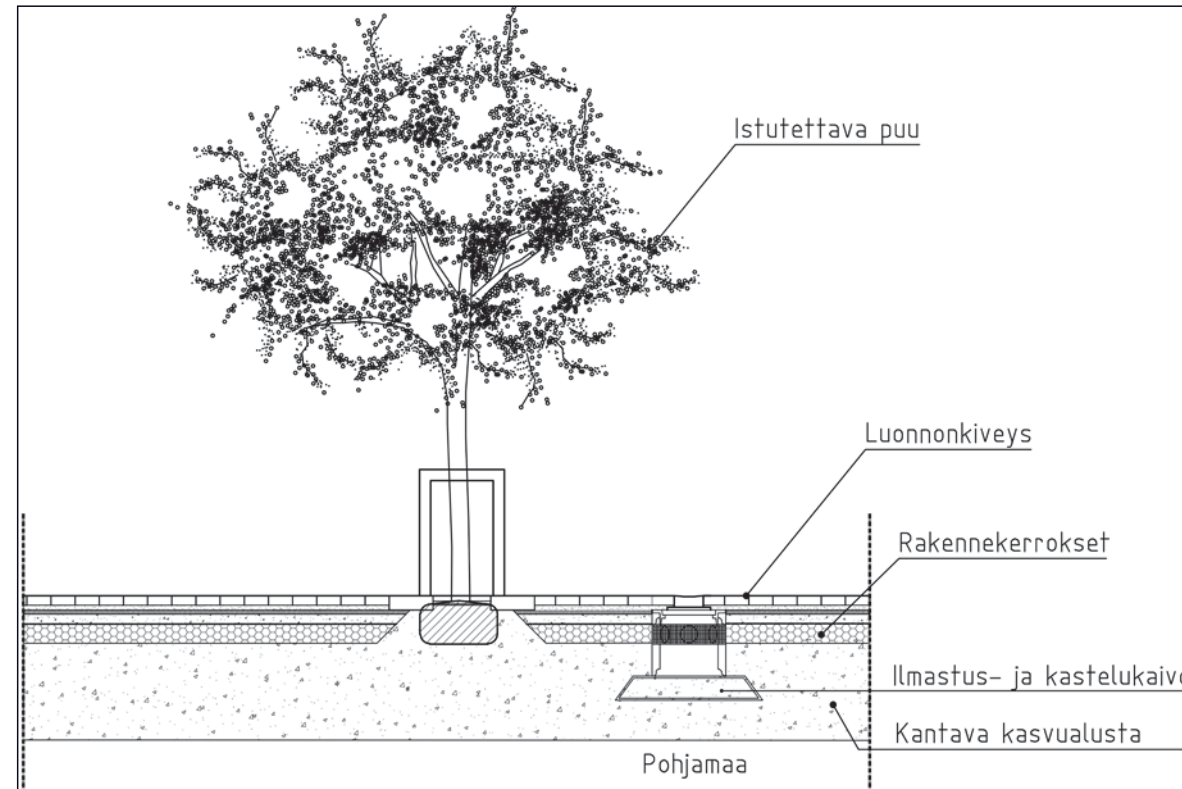
Alueella tärkeää on hulevesien laadunhallinta, ja että tavanomaiset sateet saadaan ohjattua esim. biosuodattukseen kasvillisuusalueille.

Hulevesiä ohjataan kasvillisuusalueille (kuva 14):

- Pinnoitetulla aukioalueella vesiä johdetaan puiden juuristokerrokseen kastelukaivojen avulla.
- Asemapuutarhaan tulee viherpainanne.
- Säilytettävien tammien vesitase pyritään pitämään nykyisellään.
- Puiston vesitase/olosuhteet säilyvät ennallaan.

Maaperä alueella on hiekkaa, jolloin kastelukaivoista vesi, jota kasvillisuus ei hyödynnä, saa imeytyä maaperään. Osa aluetta hotellin edessä on kannella, minkä vuoksi siihen ei ehdoteta hulevesien hallintaa.

Tasauksen periaatteet ja hulevesiverkosto pysyvät pääpiirteissään samana, jolloin tammille ohjautuu nykyisen verran vesiä. Vedet voidaan ohjata puille joko kastelukaivojen avulla tai tammien ympärillä olevalle viheralueelle.

Kuva 30. Detaljikuva kastelukaivosta

Kuva 31. Hulevesien hallinnan periaatteet

1. Vedet ohjataan puiden juuristokerrokseen, alue on pinnoitettu, vesi johdetaan imeytyskaivojen kautta.
2. Asemapuutarhan viherpainanne.
3. Säilytettävälle tammille johdetaan mahdollisuuksien mukaan aukion vesiä hallitusti.
4. Puiston vesitase/olosuhteet säilyvät ennallaan.

TIKKURILAN ASEMAN ETELÄPUOLEN JULKISET KAUPUNKITILAT, yleissuunnitelma
LIIKENNESUUNNITTELU

LIIKENNESUUNNITTELU

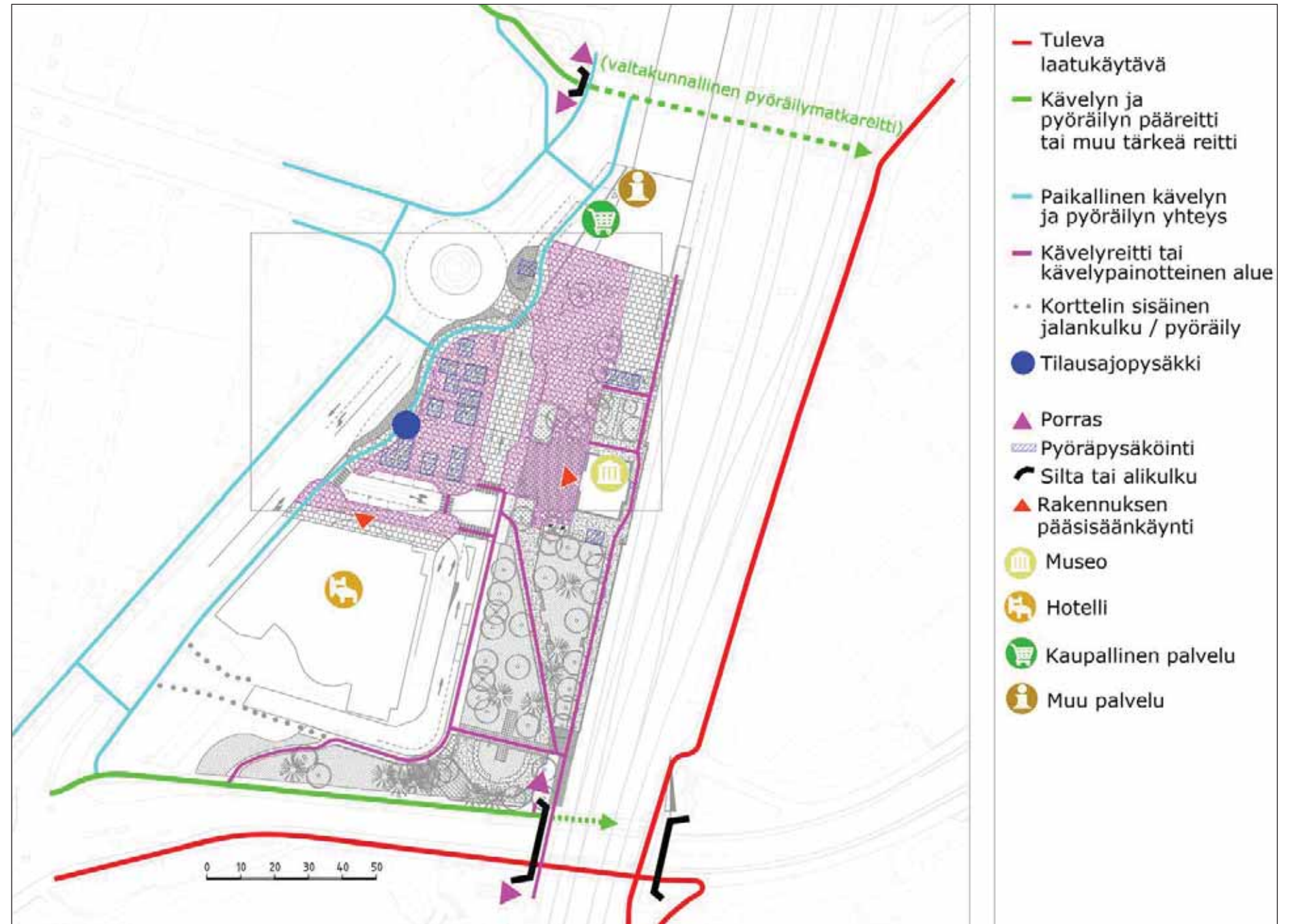
Liikenteellisesti Edelfeltin aukio lähialueineen on keskeinen osa vilkkaasti liikennöityä ja edelleen kehittyvää Tikkurilan keskustaa. Aukion osalta esiin nousevat erityisesti jalankulun edellytykset ja asemalle suuntautuva jalankulun ja pyöräilyn liikenne, mutta myös alueen toimintojen liikenteen toimivuuden varmistaminen. Lisäksi alue korostuu pyöräilyn näkökulmasta keskeisenä liittyntäliikenteen pyöräpysäköinti kohteena. Alueelle on esitetty 100 kpl pyöräpysäköintipaikkoja. Suunnitelmassa on myös varauduttu pyöräpysäköinnin osalta 100 kpl lisäpaikkoja tulevaisuudessa. Paikat on suunniteltu runkolukittaviksi ja osa paikoista myös katetaan. Runkolukittavien telien välinä mitoituksessa on käytetty yhtä metriä. Jalankulun ja pyöräilyn osalta Edelfeltin aukio myös liittyy tärkeisiin Talvikkitien, Kielotien ja Tikkurilantien pääreitteihin sekä Jokiniemestä eteläisen alikulun kautta Tikkurilan keskustan läpi kulkevaan valtakunnalliseen pyöräilymatkareittiin. Radan vierustalla alueen ohittaa pohjoisen laatureitti ja etelässä Kivistön – Tikkurilan – Hakunilan laatureitti.

Varsinaisen aukion alue on suunniteltu jalankulkupainotteiseksi. Lisäksi Ratatien vierustalla on varauduttu yhdistettyyn jalankulun ja pyöräilyn yhteyteen, Sokos Hotelli Vantaan länsipuolen yhteyden jatkeena. Radan varressa museorakennuksen taitse kulkee myös jalankulun yhteys, joka yhdistää osaltaan laiturialueen Tikkurilantien eteläpuolisiin alueisiin sekä porrasyhteydellä Tikkurilantien alikulkuun.

Suunnitelmassa aukiolle sijoittuu edelleen myös yksi Vantaan kysytimmistä taksiasemista, joka on julkisen liikenteen osalta keskeisessä roolissa Tikkurilan asemakeskuksen yhteydessä. Yhteensä alueelle on osoitettu noin yhdeksän taksipaikkaa. Osa taksipaikkojen odotustilasta on suunniteltu katettavaksi. Katteena toimisi aukiolle suunniteltu taideteos. Katoksen osalta on hyvä varmistua mm. tarvittavasta sateen ja tuulen suojasta. Taksipaikat on sijoitettu ajoradan suuntaisesti Hertaksentielle. Lisäksi Sokos Hotelli Vantaan itäpuolelle Hertaksentielle on osoitettu takseille kolme odotuspaikkaa sekä mahdollisia lisäpaikkoja pysäköintirivin jatkeeksi. Osa aukiolla sijaitsevan taksien odotustilasta on myös katettu.

Hertaksentie on suunniteltu kauttaaltaan yksisuuntaisena, lukuun ottamatta Sokos Hotelli Vantaan pysäköintiluisan kohtaa, jossa liikenne kulkee kahteen suuntaan. Ratatiehen katuyhteys liittyy kolmesta eri kohdasta. Hertaksentielle, Hotellin edustalle, sijoittuu myös kadunvarsipysäköintiä. Hertaksentie on erotettu muusta aukiosta reunakivillä, joskin reunakivet voidaan toteuttaa madallettuna.

Hertaksentieltä operoi myös alueen huoltoliikenne. Huoltoliikenteen kannalta kohteita aukiolle sijoittuu useita. Keskeisimpiä näistä ovat

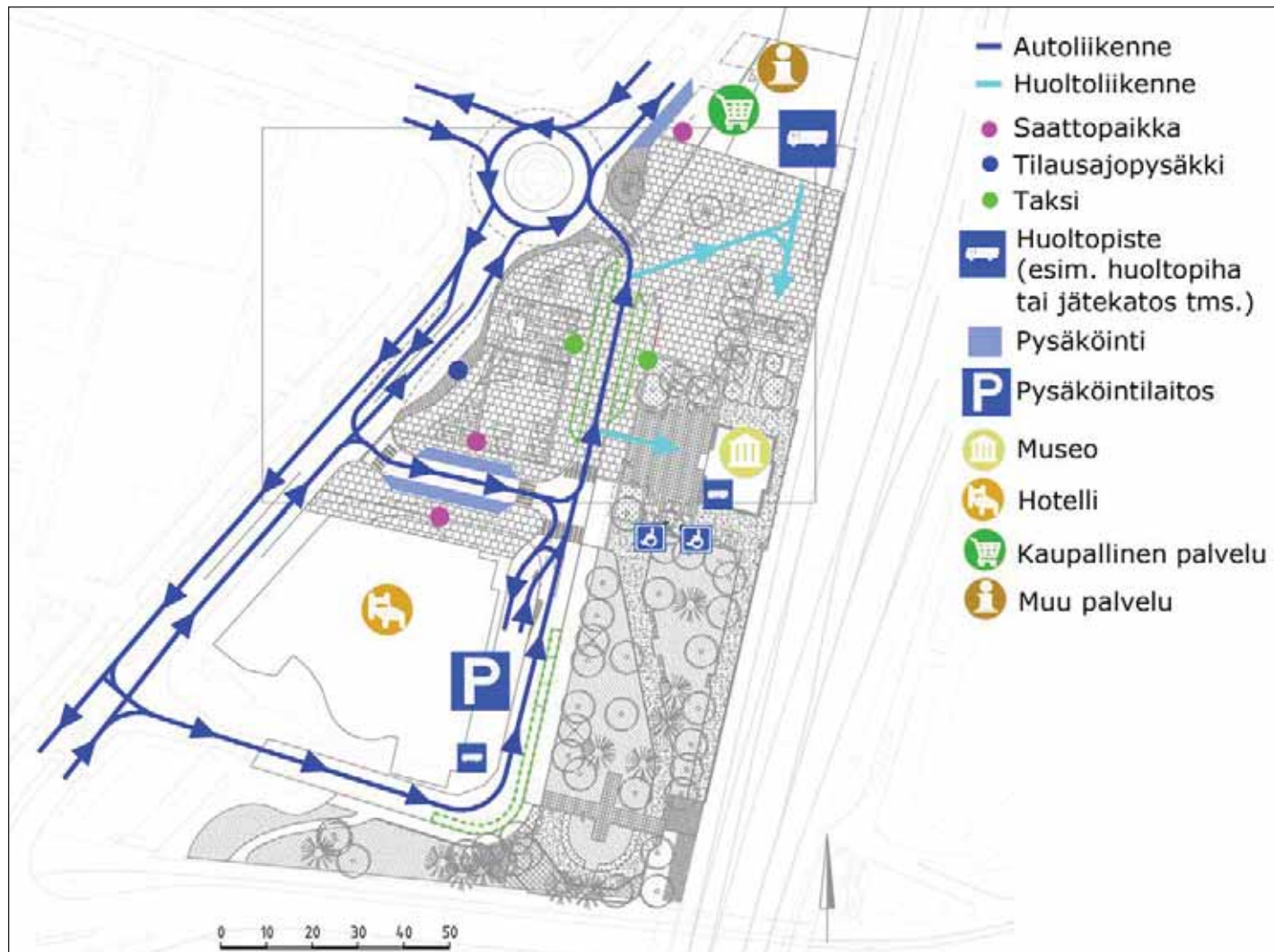

Kuva 32. Jalankulun ja pyöräilyn reittikaavio alueella

Sokos Hotelli Vantaan huolto alueen eteläosassa, Asemakeskus Dixin huolto aukion koilliskulmalla sekä museon huolto alueen keskellä. Huollon lisäksi alueella on varauduttu saapuviin linja-autokuljetuksiin. Linja-autoille on varattu erillinen tasku Ratatielle.

Alue varustetaan tarvittavin liikennemerkein ja opastein. Alueen poikkeuksellisuus huomioon ottaen, liikennemerkkien osalta voitaisiin käyttää normaalia pienempää merkkikokoa.

TIKKURILAN ASEMAN ETELÄPUOLEN JULKISET KAUPUNKITILAT, yleissuunnitelma
 LIIKENNESUUNNITTELU

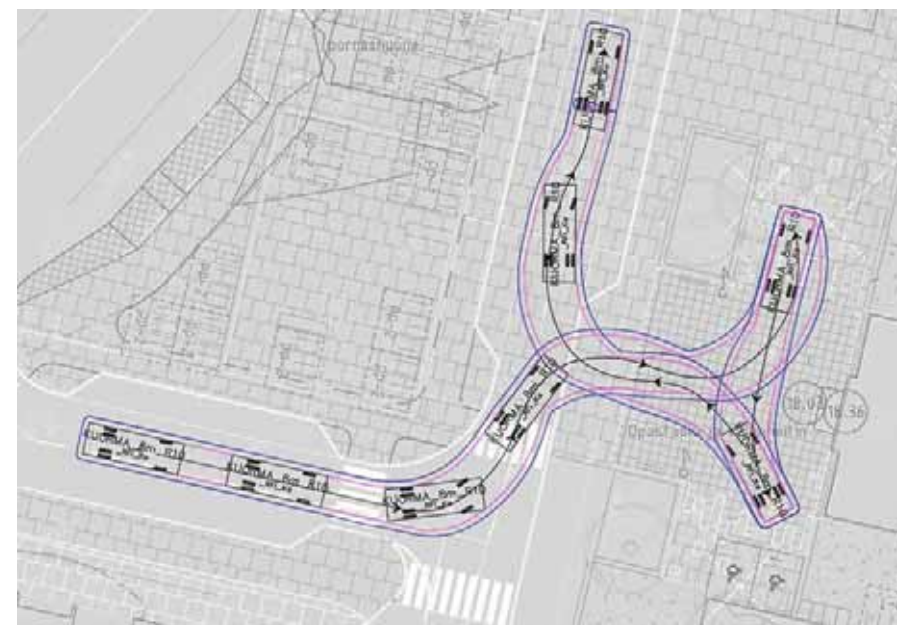
Kuva 34. Periaate Asemakeskus Dixin huollon operoinnista (kuorma-auto, pituus 13 metriä). Huollon reitti on erotettu muusta aukiosta materiaalieroin sekä rajattu kalustein.

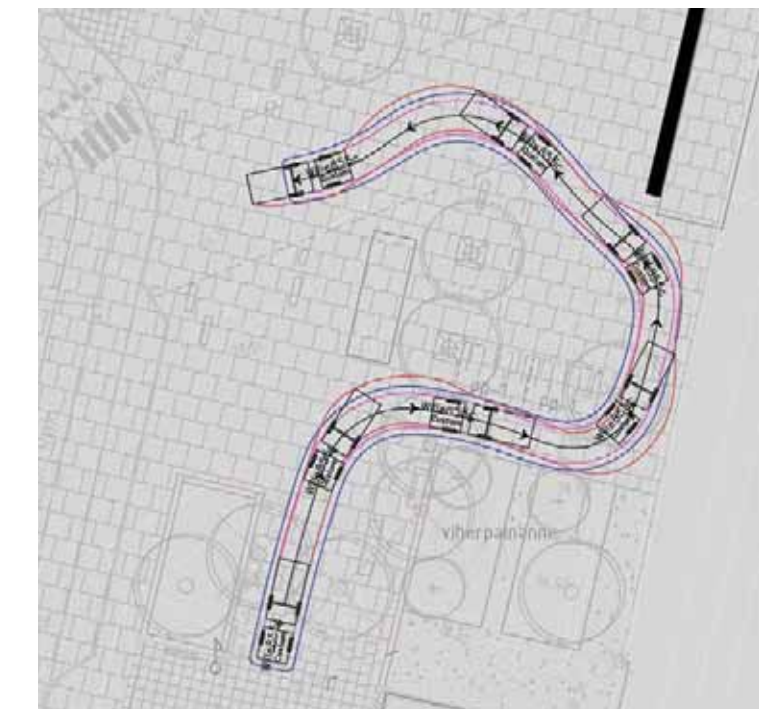
Kuva 33. Autoliikenteen reittikaa-
 vio alueella

Kuva 35. 13 metriä pitkän kuorma-auton operointi museon pihalla. Ulosajettaessa kuorma-auto liekkaa taksien odotustilan viisteen puolelta, jossa on hyvä varautua esim. viistettyyn reunakiveen.

Kuva 36. Kahdeksan metriä pitkä kuorma-auton / jäteauton operointi museon pihalla.

Kuva 37. Periaate talvikunnossapidon (pienehkö ympäristönhoitokone) reitistä Dixin huoltopihan yhteydessä.

TASAUS JA KUNNALLISTEKNIikka

Hertaksentiellä ja C.A. Edelfeltin aukiolla suunniteltu tasaus tulee noudattelemaan pääpiirteissään nykyistä maanpintaa. C.A. Edelfeltin aukion kohdalla on nykyään taksien kääntöpaikka. Suunnittelualueen tasaus- ja kuivatussuunnitelma on esitetty raportin kuvassa 34.

C.A. Edelfeltin aukio kuivatetaan länteen Hertaksentien ritiläkaivoihin ja suunnitellun hulevesiviemäriin kautta Ratatien kiertoliittymän nykyiseen hulevesiviemäriin. Minimikaltevuutena aukiolla on 5 promillea ja maksimikaltevuutena 1,5 prosenttia. Vantaan kaupunginmuseon vieressä aukio kuivatetaan museon suuntaan, jolloin kaltevuus on 2 prosenttia ja edustalla myös museon suuntaan kaltevuuden ollessa 4 prosenttia.

Museon edusta tasataan niin, että hulevedet valuvat museon seinustalta pois päin ja edustan nykyisiin ritiläkaivoihin. Museon edustan nykyisistä hulevesikaivoista hulevedet johdetaan nykyisessä hulevesiviemäriässä Veteraanipuiston itä laidassa ja lopulta Veteraanipuiston poikki nykyiseen Hertaksentien runkohulevesiviemäriin.

Ratatien itäpuolen ja Hertaksentien väliselle uudelle aukiolle suunnitellaan kuivatus harjakaltevana. Aukion alla on Hotelli Vantaan pysäköintihalli, jonka katon rakenteet ovat lähellä nykyistä maanpintaa. Aukiolle ei voida sijoittaa uusia ritiläkaivoja. Tuleva aukion tasaus suunnitellaan pääpiirteissään 30 cm nykyisen maanpinnan yläpuolelle. Hotelli Vantaan pysäköintihallin nykyisten katon rakenteiden yläpuolelle suunniteltu aukion tasaus tulee pääpiirteissään 30-40cm.

Hertaksentien tasaus on enimmillään 20 cm nykyisen maanpinnan yläpuolella. Tämä on C.A. Edelfeltin aukion kohdalla noin 35 metrin matkalla. Muualla Hertaksentien tasaus noudattelee pääpiirteissään alueen nykyistä maanpintaa. Hertaksentien pohjoisosaan suunnitellaan tasaukseen harja, joka jakaa harjan pohjoispuolen vedet Ratatien kiertoliittymän suuntaan ja eteläpuolen vedet Hertaksentielle. Hotelli Vantaan edustalla Hertaksentie kuivatetaan harjalla länteen Ratatien suuntaan ja itään Hertaksentien suuntaan. Hertaksentie liittyy molemmista päistään ja keskiosaltaan nykyiseen Ratatien kadun tasaukseen. Hertaksentien kadun pituuskaltevuutena aukion kohdilla on 6 promillea ja Hotelli Vantaan vieressä nykyistä katua mukaillen 5 promillea.

Vesihuolto

Suunnittelualueen uudet vesihuoltoputket on esitetty tasaus- ja kuivatussuunnitelman kuvassa 35.

Suunnittelualueella on nykyisiä vesihuoltojohtoja Vantaan kaupunginmuseota palvelevat jätevesi 200 m rak. ja vesijohto 63 m rak., jotka liittyvät Ratatien kiertoliittymässä Ratatien nykyiseen jätevesiviemäriin 300 b rak. ja vesijohtoon 150 v rak. Hotelli Vantaan vesihuollon tonttiliitosputket ovat Ratatien suuntaan jätevesiviemäriin 300 b rak. ja vesijohtoon 150 v rak.

Nykyisen Hertaksentien alla on huleveden runkoviemäri Hv1200 B rak., joka johtaa Ratatien-Unikkotien kiertoliittymän suunnasta hulevesiä Hertaksentien läpi ja Tikkurilantien ali Keravanjokeen. Vantaan kaupunginmuseon edustan nykyiset ritiläkaivot keräävät hulevedet nykyisissä hulevesiviemäreissä 300 b rak. Veteraanipuiston alla, josta Veteraanipuiston läpi 800 b rak. hulevesiviemäriin.

Lisäksi Hotelli Vantaan pysäköintihallin alueella on nykyisiä huleveden ritiläkaivoja.

C.A. Edelfeltin aukiolla kioskina toimivaan junanvaunuun suunnitellaan uudet pistot viemäriin ja vesijohdolle nykyisistä alueen läpi kulkevista viemäristä Jv 200M rak ja vesijohdosta Vj 63m rak. Viemäriin koko on 110 PVC/k-SN8, vesijohdon koko 40 PE-PN10. Toistaiseksi suunnittelualueelle ei ole tarvetta suunnitella muita uusia jätevesi- tai vesijohtoja. Uusien vesihuoltojohtojen tarpeellisuus tarkastetaan jatkosuunnittelun yhteydessä, jolloin ne voivat olla tarpeen, jos Dixin liisäosalle tarvitaan vesihuoltoliittymiä.

Hertaksentielle suunnitellaan uusi hulevesiviemäri Hv 315 PP/k-SN8, joka kerää hulevedet katua kuivattavista ritiläkaivoista. Ko. hulevesiviemäriin vedet johdetaan nykyiseen hulevesiviemäriin Ratatien kiertoliittymän kohdalla.

C.A. Edelfeltin aukion nykyiset 3 huleveden ritiläkaivoa ja niiden väliset kuivatusviemärit poistetaan. Aukion luoteiskulmassa oleva nykyinen ritiläkaivo muutetaan sen viereen istutettavan puun imeytyskaivoksi.

Uusia imeytyskaivoja suunnitellaan aukion keskellä olevalle uudelle puulle ja länsireunassa olevalle kahden uuden puun ryhmälle. Imeytyskaivojen periaatteet esitetään tämän raportin kappaleessa Hulevesien hallinta.

Museon edustalle suunnitellaan neljä uutta ritiläkaivoa, joista yksi on tulvakaivo. Nämä uusien ritiläkaivojen vedet puretaan nykyiseen Hv 1200 B rak. hulevesiviemäriin. Tämä hulevesiputki on niin syvällä, että putkeen rakennetaan satulakaivo, johon uusi hulevesiviemäri liitetään.

Muut teknisen huollon verkostot

Ratatieltä johdetaan nykyinen kaukolämpölinja Museolle. Suunnittelualueen länsireunassa Ratatien nykyisen pyörätien alla on myös nykyinen kaukolämmön runkojohto sekä Hotelli Vantaan kaukolämpöliitos.

Nykyisiä sähköjohtoja on suunnittelualueella nykyisen Hertaksentien jalkakäytävän alla. Ne palvelevat pääosin alueen valaistusta ja museon rakennusta. Hotelli Vantaan palvelevat nykyiset sähkökaapelit ovat Ratatien pyörätien alla. Nykyisiä valaistuskaapeleita on lähinnä Veteraanipuistossa.

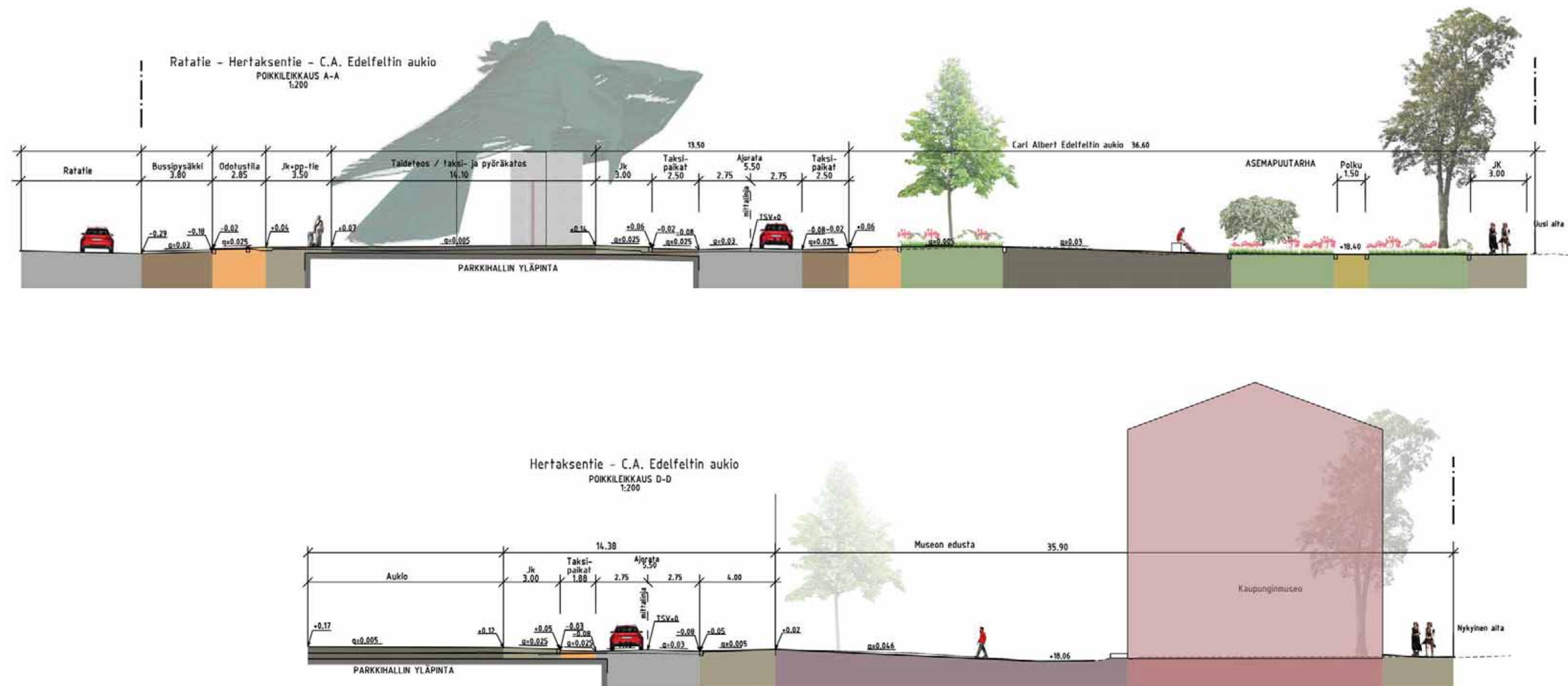
Nykyisiä telekaapeleita suunnittelualueelle tulee Ratatien kiertoliittymän suunnasta ja ne palvelevat Vantaan kaupunginmuseon rakennusta ja Hotelli Vantaata. Ratatien nykyisen pyörätien alla on myös telekaapeleita, jotka palvelevat Hotelli Vantaan rakennusta.

C.A. Edelfeltin aukiolle on suunnitteilla kioskki, joka toimii entisessä junanvaunussa. Sitä varten suunnitellaan / vedetään sähköt nykyisistä aukion alittavista sähkölinjoista. Lisäksi varaudutaan ottamaan nykyisistä linjoista tapahtumasähköä alueen toimintoja varten. Toistaiseksi ei ole tiedossa muita kaapelitarpeita alueelle. Tarpeet selviävät alueen jatkosuunnittelun ja Dixin laajennuksen suunnittelun yhteydessä.

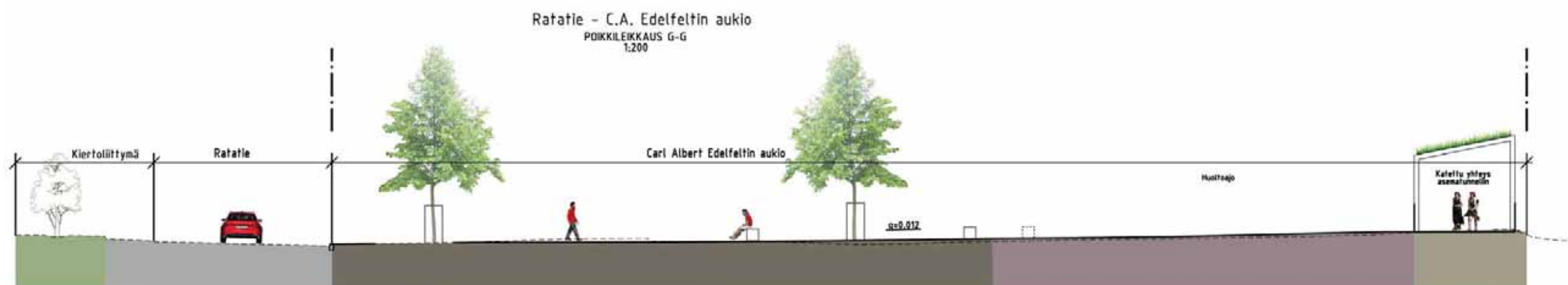
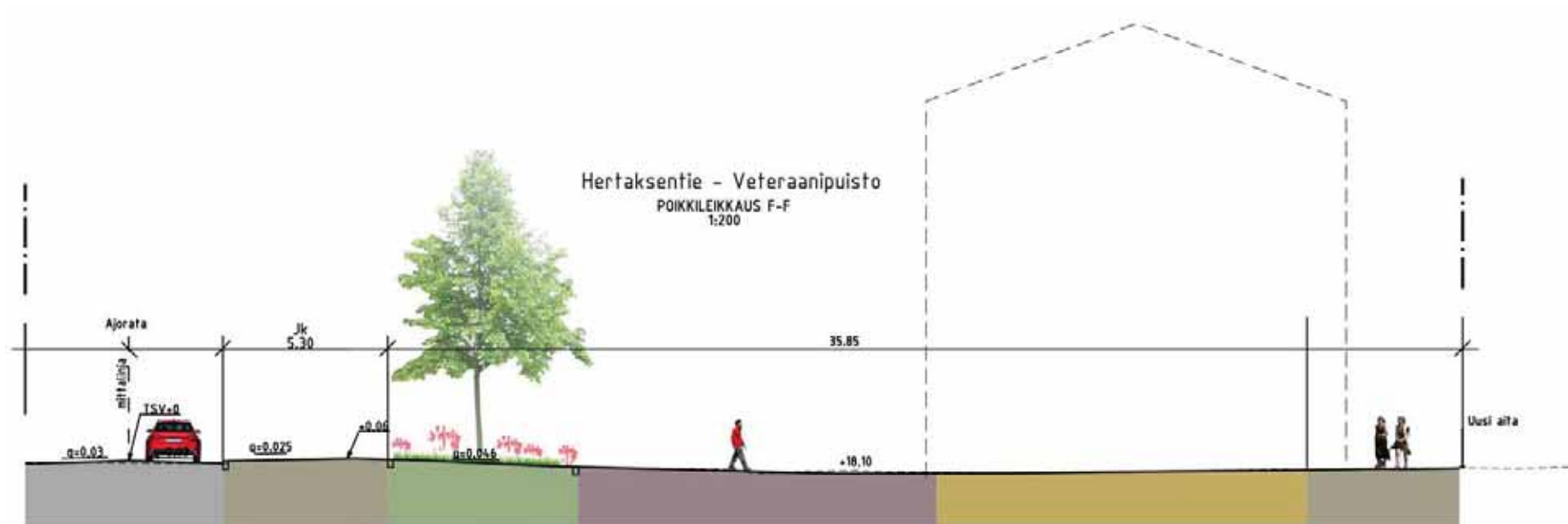

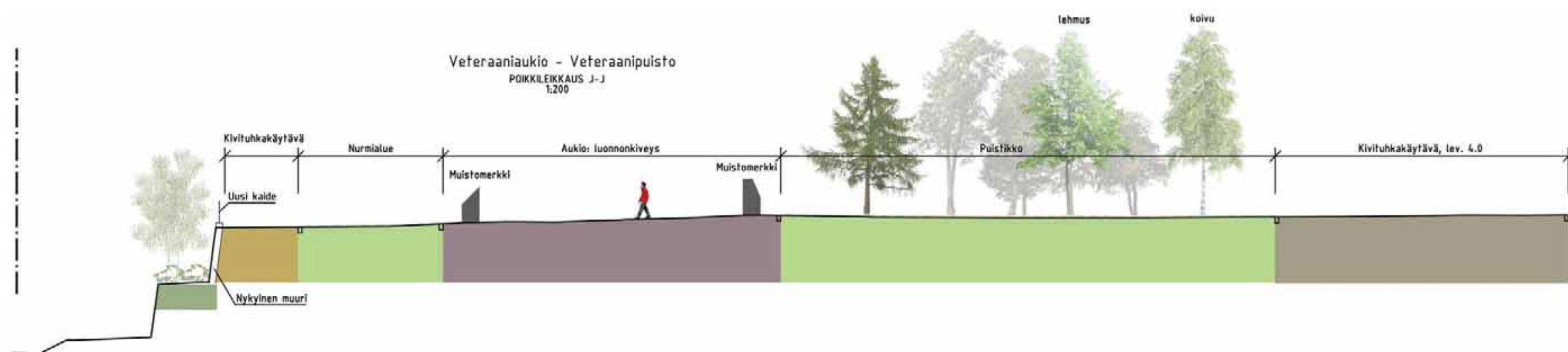
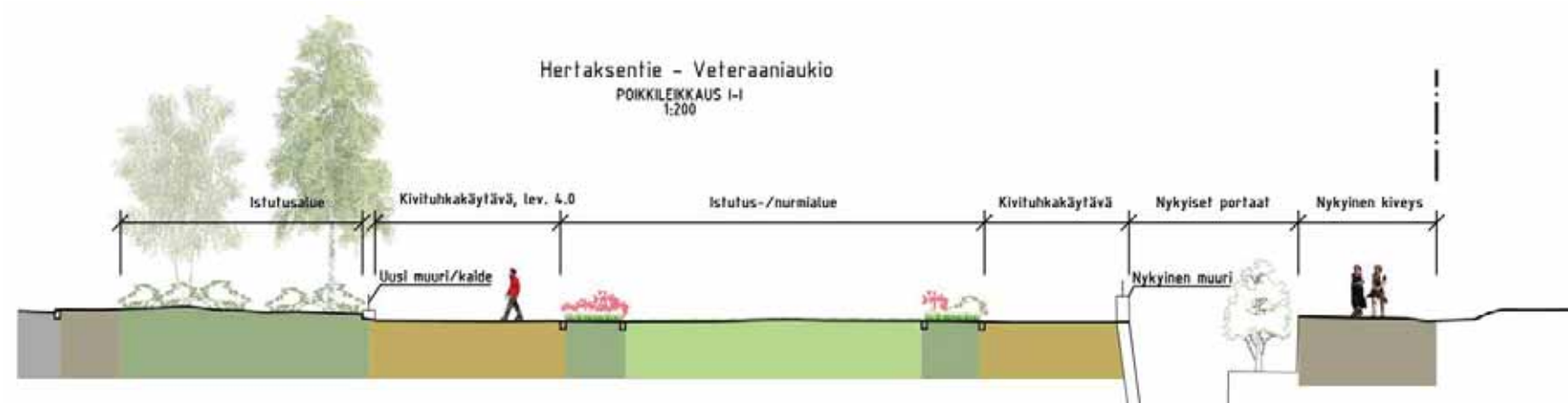
Kuva 40. Vesihuolto

Kuva 41. Leikkaukset

TIKKURILAN ASEMAN ETELÄPUOLEN JULKISET KAUPUNKITILAT, yleissuunnitelma
TASAUS JA KUNNALLISTEKNIikka

GEOTEKNIikka

Pohjasuhdekuvaus

Suunnittelualan etelä- ja keskiosa sijoittuu savialueelle. Savikerrostuman paksuus vaihtelee noin 0–8 m. Savikerrostuma on pehmeää, saven siipikairalla mitatut leikkauslujuudet vaihtelevat tyypillisesti noin 8–35 kN/m². Pehmeän saven vesipitoisuus vaihtelee välillä noin 40–80 %. Savikerros ohenee alueen pohjoisosaa kohden, muuttuen vaihteleviksi siltti-, hiekka- ja hiekkamoreenikerroksiksi.

Kadut ja aukiot on perustettu maanvaraisesti. Alueella on osin paksuja, yli 1 m täyttökerroksia. Pohjavedenpinta on vaihdellut tasovälillä noin +11,8 – +15,3 vuosina 1989–2018.

Pohjanvahvistus

Osa Hertaksentiestä alueen eteläosassa ja Hotelli Vantaan edustalla, sekä Hotelli Vantaan pohjoispuoleinen pysäköintialue sijoittuvat hotellin maanalaisen pysäköintihallin päälle.

Alueen pinnantasot pysyvät suunnitelmissa nykyisellä tasolla lähes koko alueella. Suurin tasonkorotus, n. 0,5 m nykyisestä, on Hotelli Vantaan pohjoispuolella olevalla pysäköintialueella, joka on pysäköintihallin kansirakenteen päällä.

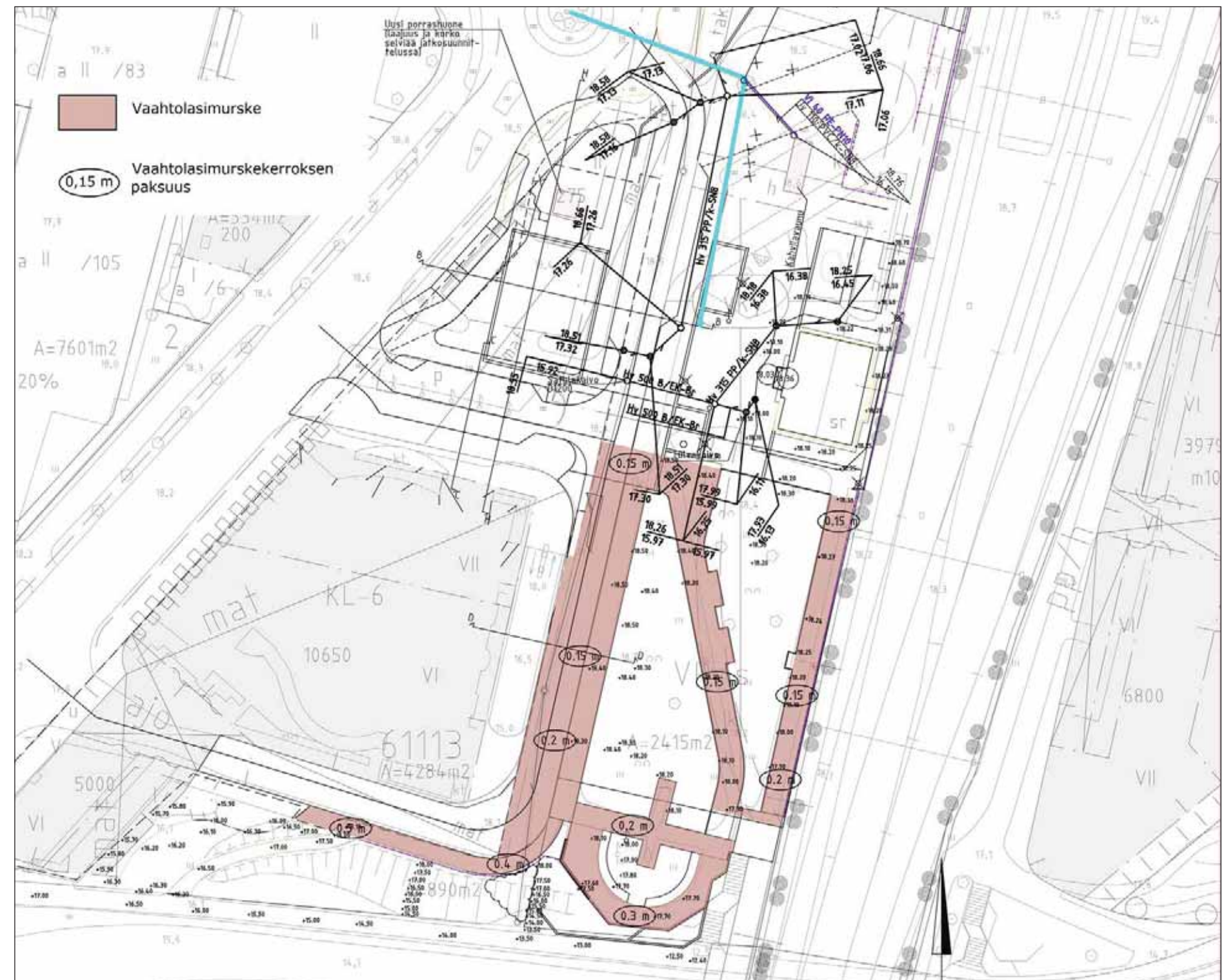
Vaikka pinnantasot pysyvät paljolti nykyisellään, on savialueilla pohjanvahvistusmenetelmäksi valittu kevennys mahdollisten tulevien painumien välttämiseksi. Rakenne voidaan suunnitella siten, että lisäkuorma on esim. nolla tai vähennetään kuormitusta nykytilanteesta. Kevennyskerros tehdään rakennekerrosten alapuolelle.

Kevennys on suunniteltu toteuttavaksi vaahtolasimurskeella. Vaahtolasimurskekerroksen paksuus valitaan eri alueilla siten, että saavutetaan tilanne, jossa lisäkuormitus on nolla tai kuormitus vähän pienenee. Alustavasti vaahtolasikevennyksen paksuudet vaihtelevat noin 0,1–0,5 m.

Alueen pohjoispuolella sijaitsevat vesihuollon putkilinjat perustetaan suurelta osin maanvaraisesti, mutta joiltain osin putkilinjat on suunniteltu tehtäväksi 0–1,5 m syvän massanvaihdon varaan.

Kevennyksen huonona puolena on sen herkkyys painumien suhteen, mikäli pohjavedenpinta tulevaisuudessa alenee. Tämän takia kevennys tulisi varmuuden vuoksi suunnitella paksummaksi kuin nykytilanne edellyttää, ellei ole varmuutta pohjavedenpinnan tason pysymisestä.

Kevennettävät alueet on esitetty kuvassa. Rakennussuunnitteluvaiheessa pohjatutkimuksia tulee täydentää.

RAKENNESUUNNITTELU

Nykyinen kansirakenne ja sen kantavuus

Hotelli Vantaan ympäristön katujärjestelyt muuttuvat. Alue on osittain kiinteistö maanalaisten parkki ym. tilojen päällä. Liikennöity taso on mitoitettu vaihteleville kuormille. Hankkeessa on tarkistettu liikennöityjen tasojen toimivuus tulevassa tilanteessa.

Hotelli Vantaan ympärillä olevien liikennöityjen tasojen kantavuus määritetään pääsääntöisesti suunnitelmissa annettujen kuormitustietojen perusteella ja vertaamalla niitä Ajoneuvoasetuksen kuormiin.

Hotellin vieressä olevat tasot (Hertaksen tien alue) ovat pääsääntöisesti ontelolaattarakenteita, joille annettu mitoituskuorma on 10 kN/m² ilman erikseen ilmoitettua pistekuormaa. Mitoitus on tehty rakenteiden kuormitusohjeen kuormaluokan II mukaan, joka vastaa henkilö-, paketti- tai kuorma-autoja, joiden kokonaispaino on < 15 tn. Alue vaatii painorajoituksen tai alueelle pääsy isoilla ajoneuvoilla on muilla tavoin estettävä.

Hotellin pohjoispuolella olevan aukion kansirakenne on kahteen suuntaan tartunnattomilla punoksilla jännitetty rakenne, jonka muuttuvaksi suunnittelukuormaksi on annettu 10 kN/m² tai 260 kN akselikuorma. Vastaa pihatason kuormaluokkaa I, jossa kuormitusta ei ole rajoitettu. Kuormitus ei ole kuitenkaan katualueen kuorma vaan vastaa yhtä 48 t ajoneuvoa kerrallaan n 15 m alueella.

Kansirakenteet ovat vuodelta 1991 ja ne on mitoitettu 6,5 kN/m² pintakuormille. Tämä rajoittaa pintakerrosten paksuuden eristerakenteiden päällä keventämättömänä noin 300 mm:iin, jos liikennekuormia ei rajoiteta.

Pintarakenteet

Pintarakenteista on tehty kuntotutkimus. Tutkimuksen pääasiallinen tavoite on ollut varmistaa, että rakenne ei sisällä haitallisia asbesti tai PAH-pitoisuuksia.

	YP 7
	-100mm sidekivi 80+alushiekka 10-30mm
	- 60mm teräsbetonilaatta
	-suodatinkangas
	- 20mm polystyreenisolumuovilevy
	-2 x muovikalvo
	-vedeneristys
	-2 x silikonipaperi
	- 20-60 mm kevytsorabetonikallistus
	- 0-500 mm kevytsoratäyttö
	-teräsbetoni+kuorilaatta
	-pintakäsittely tai alakatto

Suunniteltu pintarakenne kivetetyllä alueella

Torikannen rakenne poikkeaa jonkin verran suunnitelmissa esitetystä. Asfaltoidun alueen kohdalta, näytteenottorei'istä todetut kerrokset olivat ylhäältä alaspäin.

- Asfaltti 100..160 mm
- Suojabetoni 100..120 mm
- Muovikalvot kaksi kerrosta
- Bitumikermieriste 5 mm (yksinkertainen)

Kantava betonirakenne

Haitallisia aineita ei pintakerroksista havaittu. Tutkimuksessa ei tarkasteltu vesieristeen kuntoa eikä sen perusteella voida tehdä johtopäätöksiä uusimistarpeesta. Vaikka kansirakenteen alapuolisista tiloista ei olisi raportoitu vesivuotoja, ei se varmuudella takaa eristeen laatua, koska kahteen suuntaan jännitetty, yhtenä valuna toteutettu kansirakenne on itsessään varsin vesitiivis. 30-vuotta vanha kermieristys on joka tapauksessa menettänyt suuren osan elastisuudestaan ja jos rakenteita avataan, on se hyvä tilaisuus myös eristeen uusimiseen.

Tikkurilan aseman aukion toimistorakennus

Käytöstä poistetun rakennuksen tulevaa purkua varten on ollut tavoitteena selvittää alustavat purkutavat sekä mahdollisuudet säilyttää osia rakennuksesta. Koska rakennuksessa olevat talotekniset järjestelmät palvelevat alueen muita kiinteistöjä ja rakennus toimii poistumistienä, on selvityksessä oletettu, että nykyiset järjestelmät on tarkoitus säilyttää. Lisäksi selvityksessä on oletettu, että kellarissa sijaitsevien tilojen käyttö säilyy ennallaan. Selvitystyöstä on laadittu erillinen raportti.

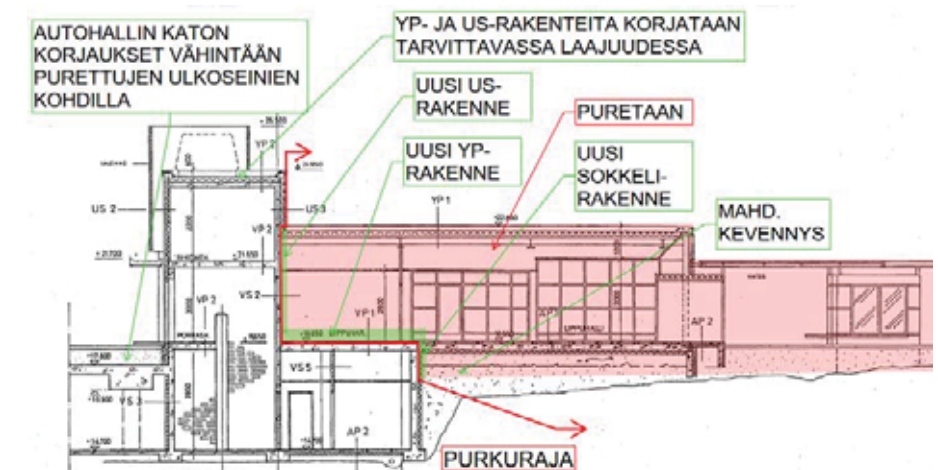
Rakennus on valmistunut 1990-luvun alussa ja suunniteltu julkisen liikenteen taukotilaksi ja lipunmyyntitiloiksi. Rakennus on osittain kellarillinen ja yhteydessä viereisen hotellin pysäköintitiloihin. Kellarikerroksessa on LVIS-tekniisiä- ja sosiaalitiloja. Rakennuksessa on kaksi maanpäällistä kerrosta, joista ensimmäisessä on toiminnalliset tilat ja toisessa kerroksessa on ilmanvaihtokonehuone. Toisen kerroksen laajuus on käytännössä ainoastaan porraskuilun alueella.

Rakennuksen runko koostuu pääasiassa teräsrakenteisista pilareista ja palkeista, jotka kannattelevat poimulevyrakenteista tasakattoyläpohjaa. Ulkoseinät ovat pääasiassa sandwich-elementtirakenteisia. Ensimmäisen kerroksen alapohja on rakennesuunnitelmien mukaan

paalulaattarakenteinen, mutta pääsuunnitelmien mukaan ryömintätilallinen ontelolaatasto. Kellarin katto on kuorilaattarakenteinen ja kellarin maanvastaiset ulkoseinät ovat paikallavalettua teräsbetonia. Rakennuksessa on porras- ja LVI-kuilu, joka ulottuu kellarista toiseen kerrokseen. Kuilu on kellarikerroksessa ja ensimmäisessä kerroksessa paikallavalettua teräsbetonia. Toinen kerros(kuilu) ja osa ensimmäisen kerroksen ulkoseinistä koostuu sandwich-elementeistä.

Rakennuksessa sijaitsee säilytettävää LVI-tekniikkaa, kuten autohallien poistoilmanvaihto- ja savunpoistokanavisto, jätevedenpumpapaamo, tuuletus- ja sadevesiviemärit. Lisäksi rakennuksen kellarikerroksessa sähkötilassa sijaitsee sähköpääkeskus ja puhelinkeskustila. Sähköpääkeskus palvelee myös vanhaa asemarakennusta. Olemassa oleva sähkökeskus voisi jatkossa palvella myös aseman aukion uusia käyttömuotoja, koska purettavien toimintojen jälkeen keskuksessa vapautuu tilaa. Keskuksen käyttö uusiin toimintoihin on kuitenkin suunniteltava erikseen. Myös rakennuksessa säilytettävää sähkötekniikkaa on osittain uusittava.

Säilytettävän rakennuksen katto- ja seinärakenteet joudutaan uusimaan. Purettavan rakennuksen osan kellarin katto kallistetaan ja vedeneristetään. Käännetty kattorakenne johtaa uuden yläpohjatasoon kasvamiseen ja pinta on siten >500 mm katutasen yläpuolella.

Kuva 38. Leikkauksessa on esitetty periaatteellinen luonnos säästettävistä rakenteista ja uusista rakenteista.

ALUSTAVA KUSTANNUSARVIO

C. A. Edelfeltin aukio, Hertaksentie ja Ratatien itäreuna (KS)

• Pinta-ala	6807 m ²
• Katurakenteet	165 000 €
• Kevennys	14 000 €
• Kiveykset ja muut pinnoitteet	905 000 €
• Vesihuolto	58 000 €
• Kasvillisuus ja niihin liittyvät rakenteet	53 000 €
• Valaistus ja sähkö	65 000 €
• Kalusteet ja varusteet	159 000 €
• Purkutyöt	90 000 €
• Pysäköintilaitoksen kanteen liittyvät muutokset	345 000 €
• Taideteos: korppi-katos*	450 000 €
• Taideteos: Taipunut vaunu*	400 000 €
• Taideteos: Aseman kellot -aita*	69 000 €
• Yleiskustannukset 25%	693 250 €

Rakennusosat yhteensä 2 773 000 €

Yhteensä 3 466 250 €

* sisältää taiteilijoiden palkkion

Veteraaniaukio (KS)

• Pinta-ala	913 m ²
• Aukion rakenteet	21 000 €
• Kevennys	8 500 €
• Kiveykset ja muut pinnoitteet	14 000 €
• Kasvillisuus ja niihin liittyvät rakenteet	19 500 €
• Valaistus ja sähkö	19 000 €
• Kalusteet ja varusteet	18 000 €
• Purkutyöt	1 000 €
• Taideteos: Aseman kellot -aita*	42 500 €
• Yleiskustannukset 25%	35 875 €

Rakennusosat yhteensä 143 500 €

Yhteensä 179 375 €

* sisältää taiteilijoiden palkkion

Veteraanipuisto (PS)

• Pinta-ala	2415 m ²
• Puiston rakenteet	32 000 €
• Kevennys	9 000 €
• Kiveykset ja muut pinnoitteet	18 000 €
• Kasvillisuus ja niihin liittyvät rakenteet	10 000 €
• Valaistus ja sähkö	102 000 €
• Kalusteet ja varusteet	19 000 €
• Purkutyöt	4 500 €
• Taideteos: Veteraanipuiston äänimaisema*	60 000 €
• Taideteos: Aseman kellot -aita*	78 500 €
• Yleiskustannukset 25%	83 250 €

Rakennusosat yhteensä 333 000 €

Yhteensä 416 250 €

* sisältää taiteilijoiden palkkion

Hertaksenpuisto

• Pinta-ala	888 m ²
• Rakennusosat yhteensä	16 500 €
• Yleiskustannukset 25%	4 125 €

Yhteensä 20 625 € ALV 0%

Koko hanke yhteensä

4 082 500 €

Kustannusarvio ei sisällä katu- ja puistoalueiden ulkopuolisia kustannuksia esim. Dixin julkisivutaide.

JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET JATKOSUUNNITTELUUN

- Korppi-teoksen jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon sen turvallisuus, kestävyys ja toiminnallisuus.
- Esteettömyyden erikoistason vaatimuksien täsmentäminen suunnitelmaratkaisuissa ja kommentointimahdollisuus esim. Invalidiliitolla ja kaupungin vammais- ja vanhusneuvostolla.
- Nykyisen asemakatoksen jatkaminen ja yhteensovitus YIT:n tontin ja Väyläviraston kanssa.
- Polkupyörätelineiden sijoittelun tarkentaminen erityisesti Korppi-teoksen yhteydessä.
- Säilytettävien puiden suojaamiseen, tilavarauksiin ja kosteustasapainon säilymiseen tulee kiinnittää huomiota.
- Aukiolle istutettavien puiden kasteluvesikaivojen suunnittelua tulee tarkentaa rakennussuunnittelun alkuvaiheessa.
- Suunnitelmat tulee yhteensovittaa Sokos Hotel Vantaan kansirakenteiden ja ulkotilojen peruskorjaussuunnitelmien kanssa sekä Dixin uudisrakennuksen suunnitelmien kanssa
- Kansirakenteeseen ja toimistorakennukseen liittyvät jatkoselvitystarpeet:
 - » Kellarin katon kestävyys varmistetaan uudesta rakenteesta ja käyttötarkoituksen muutoksesta kasvavien kuormien johdosta.
 - » Maanvastaisten ulkoseinien kestävyys varmistetaan ympäröivän maanpinnan mahdollisesta korotuksesta johtuen.
 - » Taideteoksen aiheuttamat voimasuureet selvitetään vaikutusten arvioimiseksi nykyisiin rakenteisiin. Nykyiset IV-järjestelmät ym. tekniset järjestelmät sovitetaan yhteen teoksen kanssa.
 - » Selvitetään voiko olemassa olevaa sähkökeskusta hyödyntää aukion, erityisesti tapahtumasähkön tarpeeseen.
- Lumitilojen tarkentaminen aukio- ja puistoalueilla.
- Tarkennetaan suunnittelualueen resurssiviisaita ratkaisuita.

